

1. Introduksjon

1.1 Formål

Formålet med denne rapporten har vært «å kartlegge og beskrive hva som gjøres av tverrfaglig undervisning ved Universitetet i Oslo (UiO) i dag». Dette har vi gjort med utgangspunkt i [UiOs nettsider](#).

1.2 Oppsummering

I denne rapporten har vi gjennomgått og redegjort for tverrfaglige undervisningstilbud ved UiOs fakulteter, institutter, sentre og satsninger. Vi har fokusert på studieprogrammer og emner på bachelor- og masternivå, men vi har også inkludert andre tverrfaglige undervisningsaktiviteter. Under kartleggingen av tverrfaglige undervisningstilbud har vi brukt en kombinasjon av eget skjønn og UiOs beskrivelser av tilbudene.

2. Metode

2.1 Begrepsavklaring

Store norske leksikon definerer tverrfaglighet som følger:¹

Tverrfaglighet er at en aktivitet drar nytte av innsikt fra mer enn ett fag. Ofte skjer det gjennom samarbeid mellom folk som har utdanning fra ulike fagområder. Tverrfaglighet kan også vise til tverrfaglige utdanningsopplegg som gir hver av studentene kunnskap hentet fra flere disipliner.

Denne definisjonen omfatter to varianter av tverrfaglighet som på engelsk kalles *interdisciplinarity* og *multidisciplinarity*.² Begrepet *interdisciplinarity*, eller interdisiplinærhet, brukes gjerne når to eller flere fagområder knyttes sammen eller kombineres for å skape en syntetisk helhet. Til forskjell blir *multidisciplinarity*, eller

¹ Tjernshaugen, Andreas: *tverrfaglighet* i *Store norske leksikon* på [snl.no](https://snl.no/tverrfaglighet). Hentet 01. september 2023 fra <https://snl.no/tverrfaglighet>

² *Interdisciplinary vs. Multidisciplinary* (u.å.). På *Dictionary.com*. Hentet 01. september 2023 fra: <https://www.dictionary.com/compare-words/interdisciplinary-vs-multidisciplinary>

multidisiplinæritet, gjerne brukt om tverrfaglige aktiviteter hvor grensen mellom de involverte fagområdene opprettholdes.

Vi ble bedt av oppdragsgiver om å se spesifikt etter interdisiplinæritet i UiOs undervisningstilbud. Derfor har vi lett etter aktiviteter hvor flere fagområder settes sammen til noe nytt, og hvor grensene til de involverte fagområdene overskrides. På norsk, og på UiOs nettsider, skilles det sjeldent mellom interdisiplinære og multidisiplinære aktiviteter. I stedet brukes begrepet «tverrfaglig» om begge deler. Dermed kan det være inkludert akademiske aktiviteter i denne rapporten som i praksis er multidisiplinære, selv om det er de interdisiplinære aktivitetene vi har vært mest interessert i.

2.2 Avgrensinger

Under kartleggingen av tverrfaglige undervisningstilbud ved UiO har vi særlig fokusert på studieprogrammer og emner på bachelor- og masternivå. Det er her mesteparten av den tverrfaglige undervisningen foregår. Vi har også inkludert tverrfaglige kurs, videreutdanningsprogrammer og doktorgradsemner, men ikke tverrfaglige årsenheter. Grunnen til dette er at de tverrfaglige årsenhetene vi har funnet i stor grad overlapper med tverrfaglige bachelorprogrammer, og disse redegjør vi for allerede. Tverrfaglige sentre, midler og satsninger er også inkludert i denne rapporten.

2.3 Fremgangsmåte

Kildene vi har forholdt oss til i kartleggingsprosessen er UiOs egne nettsider. Der gis det oversikt over alle enheter ved universitetet. Vi har særlig brukt sidene underlagt «[Fakulteter, institutter og sentre](#)», og «[Andre enheter](#)». Med utgangspunkt i disse sidene har vi gått gjennom alle undervisningstilbudene som er tilknyttet UiOs fakulteter, institutter, sentre og satsninger.

2.3.1 Studieprogrammer

Vi har delt de tverrfaglige studieprogrammene inn i to kategorier: 1) studieprogrammer med tverrfaglig profil, og 2) studieprogrammer med «kun» tverrfaglig oppbygging. For at et

studieprogram skal ha en «tverrfaglig profil», må programmet presenteres som tverrfaglig, eller ha et uttalt mål om å gi studenten tverrfaglig kompetanse. Slike beskrivelser har vi lett etter på programmenes programsider under seksjonene «Hvorfor velge dette programmet!» og «Hva lærer du?». Alle programmene med tverrfaglig profil som vi har funnet er også tverrfaglig oppbygd, men alle tverrfaglig oppbygde studieprogrammer har ikke nødvendigvis en tverrfaglig profil – derav 2 kategorier. I kategori 2 finner vi studieprogrammer som består av tverrfaglige emner og/eller emner fra ulike fagfelt, men som ikke har en tverrfaglig profil. De er altså tverrfaglige i sin oppbygning, selv om de ikke presenteres som tverrfaglige på UiOs nettsider. Vi har funnet informasjonen om programmenes oppbygning under seksjonen «Oppbygging og gjennomføring» på programsiden til programmene.

De fleste tverrfaglige programmene vi har funnet har både en tverrfaglig profil og en tverrfaglig oppbygging.

2.3.2 Emner

Under kartleggingen av tverrfaglige emner har vi tatt utgangspunkt i [UiOs emneside](#), samt fakultetenes egne oversikter over tverrfaglige emner, der det finnes. De fakultetene som tilbyr en oversikt over tverrfaglige emner ved sitt fakultet er [Det samfunnsvitenskapelige fakultet](#), [Det utdanningsvitenskapelige fakultet](#), [Det medisinske fakultet](#) og [Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet](#). Vi gjør ikke rede for innholdet i emnene på disse listene eller hva det er som gjør disse emnene tverrfaglige. Dette er både fordi vi stoler på fakultetenes egne vurderinger, og fordi det i flere tilfeller ikke er klart ut ifra emnesidene akkurat hva det er som gjør emnene tverrfaglige.

De resterende fakultetene har ingen lister over tverrfaglige emner: Det humanistiske fakultet, Det juridiske fakultet og Det teologiske fakultet. Her har vi derfor kun tatt utgangspunkt i den fullstendige emneoversikten til UiO. Det samme gjelder både fakultetsunderlagte og frittstående sentre og satsninger uten tverrfaglige emneoversikter: Senter for Ibsen-studier, Klima, miljø og bærekraft ved Det juridiske fakultet, Senter for tverrfaglig kjønnsforskning og Senter for utvikling og miljø. I disse tilfellene har vi vurdert hvert emne basert på emnets navn, emnebeskrivelse og læringsmål. Denne metoden medfører at vi sannsynligvis har oversett flere tverrfaglige emner.

Der vi har vurdert emner som tverrfaglige etter eget skjønn, er innholdet i emnet redegjort for. Slik kan leseren av rapporten se hvordan og på hvilken måte emnet er tverrfaglig. Ved flere av fakultetene som har egne lister over tverrfaglige emner, har vi funnet andre emner som vi anser som tverrfaglige, men som ikke er en del av fakultetenes lister. I disse tilfellene bemerker vi det og redegjør for emnenes innhold.

3. Funn

Dette er rapportens hoveddel. Vi legger fram hvilken tverrfaglig undervisning som tilbys ved UiOs enheter, og, der det er relevant, hvordan enhetene bidrar med kompetanse og ressurser til undervisningen. Vi presenterer og beskriver tverrfaglige aktiviteter strukturert etter fakulteter, institutter, sentre og satsninger.

3.1 Fakulteter

Nedenfor følger en oversikt over alle tverrfaglige undervisningstilbud ved UiOs fakulteter og tilhørende institutter.

3.1.1 Det humanistiske fakultet

Det humanistiske fakultet tilbyr to bachelorprogrammer med tverrfaglig profil, tre bachelorprogrammer med tverrfaglig oppbygging, ett masterprogram med tverrfaglig profil, ett tverrfaglig senter og ett tverrfaglig initiativ.

3.1.1.1 Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk

Filosofi, politikk og økonomi er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Programmet setter sammen disiplinene filosofi, politikk og økonomi ved å kombinere emner fra bachelorprogrammene i filosofi, statsvitenskap og samfunnsøkonomi. Studenten velger en fordypningsgruppe i ett av de tre fagfeltene bestående av 60-studiepoeng. I tillegg består programmet av 70 obligatoriske kjerneemner: alle studentene tar to samfunnsøkonomiemner,

to statsvitenskapsemner og ett filosofiemne. De to resterende obligatoriske emnene er tverrfaglige og programspesifikke:

- *PPE1000 - Innføring i politikk, filosofi og økonomi*: Emnet gir en grunnleggende innføring i programmet, og det kombinerer de tre disiplinene ved å bruke ulike innfallsvinkler for å belyse klima- og miljøproblemet.
- *PPE3090 – Bacheloroppgave i politikk, filosofi og økonomi*: Emnet legger opp til at studenten skal bruke minst to av tre disipliner i bacheloren til å skrive en tverrfaglig, avsluttende oppgave.

Honours-programmet (humaniora) er en av tre studieretninger ved Honours-programmet. Dette er et program med tverrfaglig profil, og det sikter på å gi studentene faglig dybde kombinert med tverrfaglig kompetanse. De to andre studieretningene for programmet er realfag og samfunnsvitenskap. Innenfor hver studieretning velger studentene mellom ulike fordypninger. Her gjør vi rede for programmet med utgangspunkt i studieretningen humaniora.

Studentene som går Honours med humaniora kan velge en fordypning i lingvistikk, filosofi eller musikkvitenskap. Fordypningsgruppen utgjør 80 studiepoeng. Bacheloren består i tillegg av en støttegruppe på 40 studiepoeng og 40 studiepoeng med frie emner. De Honours-spesifikke emnene er tverrfaglige og utgjør til sammen 30 studiepoeng:

- *HON1000 – Tverrfaglig tema for Honours studenter*: Honours-studenter fra alle studieretninger deltar i emnet. Hensikten er samarbeid på tvers av fagfelt for å utveksle innsikt og tilnærminger.
- *HON2110 - Innføring i algoritmisk tenkning for Honours studenter*: Honours-studentene med studieretningene samfunnsvitenskap og humaniora gis en innføring i grunnleggende statistikk og programmering.
- *HON 2120 - Innføring i tverrfaglige forskningsmetoder for Honours studenter*: Honours-studentene med studieretningen realfag får en innføring i forskningsmetoder på tvers av realfag, humaniora og samfunnsvitenskap.
- *HON2200 – Data-drevne prosjekter*: Honours-studenter fra alle studieretninger deltar. Hensikten er samarbeid på tvers av fagfelt for å utveksle innsikt og tilnærminger. Studentene jobber i mindre, tverrfaglige grupper med prosjektarbeid.

- *HON3000 – Tverrfaglig prosjekt*: Honours-studenter fra alle studieretninger deltar. Hensikten er samarbeid på tvers av fagfelt for å utveksle innsikt og tilnærminger. Studentene jobber i mindre, tverrfaglige grupper med et avsluttende prosjektarbeid med en ekstern bedrift.

Temaet for de Honours-spesifikke emnene er kunstig intelligens – et tema som reiser tverrfaglige spørsmål. I alle emnene ses problemstillingene fra ulike faglige innfallsvinkler. Sett bort i fra disse emnene er Honours-programmet helt likt en «vanlig» bachelor i den fordypningen man velger. En student på Honours-programmet (*humaniora*) med en fordypning i filosofi vil for eksempel ha alle de samme emnene som en student på UiOs bachelorprogram i filosofi, i tillegg til de Honours-spesifikke emnene.

Utover de to tverrfaglige studieprogrammene som tilbys ved IFIKK, har vi funnet to tverrfaglige emner:

- *FIL2406 – Algoritmisk tenkning for humanister*: Emnet tar for seg grunnleggende programmering og innebærer å lære å bruke programmering til å forstå humanistiske problemstillinger innen ulike disipliner. Vi er usikre på om grunnleggende programmeringsemner anses som tverrfaglige eller ikke, men har valgt å inkludere emnet her.
- *KUN2235 – Archaeology of the Moving Image*: Et mediehistorieemne som ser på historien til bilder og teknologier. Det er en del av det framvoksende feltet mediearkeologi. Dette emnet legger opp til at studenten skal bruke innfallsvinkler fra kunsthistorie, medievitenskap og filosofi, og innebærer en tverrfaglig studieform.

3.1.1.2 Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS)

Bachelor i estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap framstår som én grad, men inne på programsiden kan man velge mellom to studieretninger: *Allmenn litteraturvitenskap* og *Estetikk, kunst og samfunn*. Studieretningen *Estetikk, kunst og samfunn* har en tverrfaglig oppbygging, uten å ha en eksplisitt tverrfaglig profil. Oppbyggingen består av to ulike fordypningsgrupper som til sammen utgjør en 80-gruppe. Studentene kan kombinere faggrupper innenfor litteraturvitenskap, musikkvitenskap, medievitenskap og kunsthistorie i sin fordypningsgruppe. En oppbygging med to ulike fordypningsgrupper har som hensikt å gi

studentene «tverrestetisk» kompetanse. «Tverrestetisk» innebærer at minst to kunstarter, estetiske uttrykksformer eller medier er involvert. Dette reflekteres i emnebeskrivelsen og læringsmålene til emnene som er programspesifikke:

- *EST1000 - Innføring i estetikk*: Emnet presenterer grunnleggende problemstillinger i estetikken, og gir studenten innføring i å analysere verk tverrestetisk.
- *EST2000 – Moderne estetisk teori*: Et fordypningsemne i moderne, estetisk teori som fokuserer på et tverrestetisk tema.
- *EST3010 – Tverrestetisk prosjektarbeid*: Et avsluttende prosjektarbeid hvor studenten skal bruke minst to disipliner/uttrykksformer/kunstarter for å ta for seg tverrestetiske problemstillinger.

Emnene fokuserer på tverrestetiske problemstillinger og temaer. Hvorvidt tverrestetisk vil si tverrfaglig i en interdisiplinær forstand, er derimot vanskelig å vurdere kun basert på program- og emnesidene.

Utover emnene ved de to tverrfaglige studieprogrammene som tilbys ved ILOS, har vi funnet to tverrfaglige emner ved instituttet:

- *EUS4010 – Borders, bodies and memories: textual and cultural representations of contemporary migration in Europe*: Emnet tar for seg representasjon av migrasjon i ulike uttrykksformer, som media, litteratur, film og grafiske romaner/tegneserier. Emnet gir inntrykk av å være tverrestetisk basert på utforskningen av ulike uttrykksformer og verk. Videre er ett av læringsmålene tverrfaglighet, og det står at studenten skal oppnå en interdisiplinær innsikt i nåtidens migrasjon til Europa.
- *TYSK4311 – Litteratur i antropocen. Klima og miljø i tyskspråklig litteratur*: Emnet kombinerer tysk litteratur med miljø- og klimaproblemer. Litteratur brukes som en historisk kilde til å se på menneskers forhold til naturen. Tverrfaglighet nevnes ikke i emnebeskrivelsen eller læringsmålene, men emnet har fem poeng overlapp med et emne som tilbys av Oslo School of Environmental Humanities (OSEH).

3.1.1.3 Institutt for arkeologi, konservering og historie (IAKH)

Ved IAKH fant vi fire emner vi vurderer som tverrfaglige:

- *ARK4070 – Environmental Archaeology and Archeometry*: Emnet ser på ulike tradisjoner for tverrfaglig arbeid i krysningspunktet mellom arkeologi og naturvitenskap for å forstå menneskets forhold til naturen.
- *ARK4140 – The Archeology of Migration and Mobility*: Emnet tar sikte på å gi studentene en komparativ forståelse av pre-historiske migrasjonsmønstre, beskrives som transdisiplinært, og berører disiplinene antropologi, lingvistikk, genetikk og geokjemi. Vi vurderer emnet som tverrfaglig basert på kombinasjonen av disipliner (selv om emnet beskrives som trans- og ikke interdisiplinært).
- *B-LAB2000 - Bærekraftlaboratoriet: tverrfaglig praksisemne*: Emnet organiseres i samarbeid med UN Global Compact Norge og tar for seg reelle problemstillinger knyttet til bærekraft. Studentene jobber i mindre grupper med case-løsning og tverrfaglig gruppearbeid. Studentene har bakgrunn fra psykologi og historie, og emnet avsluttes med Bærekraftskonferansen.
- *HIS4128 – Perspectives on Viking Age History*: Emnet er tverrfaglig ved at et av læringsmålene er å ta i bruk tverrfaglige tilnærminger i studiet av Vikingtiden.

3.1.1.4 Institutt for kulturstudier og orientalske språk (IKOS)

Asia- og Midtøsten studier framstår som ett enkelt bachelorprogram, men studentene velger mellom seks ulike studieretninger innenfor programmet: *India-studier med hindi*, *Midtøsten-studier med arabisk*, *Japansk med Japan-studier*, *Midtøsten-studier med persisk*, *Kinesisk med Kina-studier*, *Midtøsten-studier med tyrkisk*. Disse studieretningen har en tverrfaglig oppbygging i den forstand at studieretningene kombinerer emner i områdestudier, religionsvitenskap og språkvitenskap. Oppbyggingen består av en språkfordypning på 80 studiepoeng, en områdestudie-gruppe på 40 studiepoeng, og en støttegruppe på 40 studiepoeng. Det er kombinasjonen av språkfag og områdestudier som gir programmet en tverrfaglig oppbygging. Programmene har ingen programspesifikke, tverrfaglige emner. Dermed er det ikke interdisiplinært, men det er mulig å vurdere det som multidisiplinært, selv om dette kan diskuteres, da språk- og områdestudier er fagfelt som overlapper og er sammenkoblet.

Utover dette fant vi fire emner ved IKOS som vi vurderer som tverrfaglige:

- *EKUL4000 – Europa som historisk kunnskapsfellesskap*: Et oversiktsemne over europeisk kulturfellesskap. Er tverrfaglig ved at det ifølge beskrivelsen har en tverrfaglig tilnærming til europeisk tekstkultur og kunnskapshistorie.
- *EKUL4001- Teorier om tekst og kontekst for masterprogrammet i europeisk kultur*: Emnet dreier seg om tekstforståelse i humaniora og innebærer en tverrfaglig tilnærming, både teoretisk og metodisk.
- *KOS4050 – Religion and Politics*: Emnet tar for seg de religiøse aspektene ved politiske konflikter. Målet med emnet er å integrere metoder og teorier fra ulike disipliner for å danne et helhetlig rammeverk for å analysere temaet. Studentene jobber i tverrfaglige grupper, og hver enkelt skal bidra med innsikter fra egen fagbakgrunn.
- *KOS4550 – Topics in Environmental Humanities*: Emnet ser på digital kultur i sammenheng med klimaendringer. Det tematiserer hvordan vi relaterer til naturen og omgivelsene våre gjennom digitale medier og hjelpemidler, og på hvilke måter det har endret forholdet vårt til naturen. Emnet har fem poeng overlapp med KOS445OEHS som tilbys av OEHS. Temaet endres fra år til år, i 2023 er temaet «cyberklima» eller «datamiljøer».

3.1.1.5 Institutt for lingvistiske og nordiske studier (ILN)

Nordiske studier er et bachelorprogram med to studieretninger: *Nordisk: språk, litteratur og retorikk* og *Norrøne og keltiske studier*. Studieretningen *Nordisk: språk, litteratur og retorikk* har en tverrfaglig oppbygging, da programmets obligatoriske emner, som utgjør 50 studiepoeng, består av både språk-, litteratur- og retorikk-emner. Utover dette avlegger studentene 30 obligatoriske studiepoeng innen enten nordisk litteraturvitenskap, nordisk språkvitenskap, norsk som andrespråk eller retorikk og språklig kommunikasjon. Til sammen utgjør disse 80 studiepoengene fordypningsgruppen. I tillegg består bacheloren av en støttegruppe på 40 studiepoeng og frie emner på 30 studiepoeng. Studieretningen har ingen programspesifikke, tverrfaglige emner. Dermed er det ikke interdisiplinært, men det er mulig å vurdere det som multidisiplinært. Dette kan dog diskuteres, da språk, litteratur, kommunikasjon og retorikk er fagfelt som overlapper og er sammenkoblet.

Utover dette fant vi fire emner ved ILN som vi vurderer som tverrfaglige:

- *ILN2100 – Digital humaniora*: Emnet tar for seg programmering og digitale metoder innenfor humaniora. Det fokuserer på metoder som brukes i flere humanistiske disipliner, samt problemstillinger fra fag som historie, litteraturvitenskap og språk- og områdestudier.
- *HFILN9080 – Multiling Summer School*: Et 5-poengs PhD-emne relatert til språkfag, men temaet varierer fra semester til semester. Høsten 2023 tar emnet for seg språkeksperimenter, mens i 2022 var fokuset kommunikasjon og klimarettferdighet. Emnet er åpent for masterstudenter og PhD-kandidater både ved og utenfor UiO.
- *ILN2301 – Oljefiksjoner og andre energifortellinger*: Et emne innen energihumaniora og petrokulturstudier som tar for seg narrativer om ulike energikilder. Tilnærmingen er kritisk og fokuserer på problemstillinger relatert til bærekraftig utvikling.
- *VMS4190 – Master's thesis in Viking and Medieval Studies*: Ifølge emnebeskrivelsen må masteroppgaver i dette emnet være interdisiplinære oppgaver innenfor feltet viking- og middelalderstudier.

3.1.1.6 Institutt for medier og kommunikasjon (IMK)

Ved IMK fant vi ett emne vi vurderte som tverrfaglig:

- *MEVIT3620 – Scholars at Risk (SAR) Student Advocacy Seminar*: Emnet holdes i samarbeid med The International SAR's Academic Freedom Monitoring Project and Scholars in Prison Project i New York. Formålet er at studentene skal utvikle ferdigheter i forbindelse med menneskerettighetsarbeid. Studentene jobber på vegne av medlemmer i det globale miljøet for høyere utdanning. Multidisiplinæritet nevnes i emnebeskrivelsen, men det gjør ikke interdisiplinæritet. Likevel inkluderes det her, da emnet legger opp til at studenter fra ulike disipliner skal samarbeide, og later til å kombinere ulike metoder og innfallsvinkler.

3.1.1.7 Institutt for musikkvitenskap (IMV)

Ved IMV fant vi ett emne som vi vurderer som tverrfaglig:

- *MCT4031 – Applied MCT Project 1*: I dette emnet må man gjennomføre et prosjekt tilknyttet musikk-teknologi i praksis. Et av læringsmålene er å jobbe i interdisiplinære grupper, og emnet virker fokusert på problemløsning.

3.1.1.8 Senter for Ibsen-studier/Center for Ibsen studies (CIS)

Senter for Ibsen-studier er et internasjonalt og multidisiplinært forskningssenter som er underlagt Det humanistiske fakultet. Senterets ansatte forsker blant annet på Ibsens liv og verker ved hjelp av ulike faglige tilnærminger og metoder. Ifølge senterets sider er fagfeltet Ibsen-studier et interdisiplinært felt.

Masterprogrammet *Ibsen studies* tilbys av Institutt for lingvistiske og nordiske studier og Ibsen-senteret, og er et masterprogram med tverrfaglig profil. På programsiden beskrives *Ibsen studies* som et internasjonalt og interdisiplinært program. Programmet kombinerer innsikter og tilnærminger fra litteraturvitenskap, teatervitenskap, kulturstudier og samfunnsvitenskap. Programsiden fokuserer på hvordan Ibsens verker har innflytelse i teater, film og TV, samt verkenes bidrag til sosial og samfunnsmessig endring. I tillegg har CIS kompetanse innen digital humaniora, og programmet fokuserer på integrering av disse metodene i masterstudentenes egne prosjekter. Programmet består av 20 valgfrie studiepoeng, en masteroppgave på 60 studiepoeng og 40 studiepoeng obligatoriske emner. Ett av de obligatoriske emnene fokuserer spesifikt på tverrfaglige tilnærminger:

- *IBS4001 – Theoretical, Methodological, and Interdisciplinary Approaches to Ibsen Studies*: Emnet vektlegger interdisiplinære tilnærminger i emnenavnet, og læringsmålene slår fast at inngangene til studiet er mangfoldige og tverrfaglige.

3.1.1.9 Oslo School of Environmental Humanities (OSEH)

OSEH er et initiativ underlagt Det humanistiske fakultet som går ut på å styrke feltet miljøhumaniora innenfor forskning og undervisning, med formål om å bidra til klimadebatt i offentligheten og i academia. Som en del av dette fokuserer OSEH på tverrfaglighet: tilnærminger som innebærer samarbeid, et mangfold av perspektiver og økt grad av interdisiplinær akademisk kunnskap. Hensikten er å utarbeide responser i møte med de miljømessige og sosiale utfordringene som kjennetegner vår tid.

Environmental Humanities and Sciences (honours certificate) er et mastertillegg på 20 studiepoeng som tilbys av OSEH og IKOS. Studenten tar tilleggsemnene parallelt med masterprogrammet de er en del av. Hensikten er å tilby interdisiplinær kompetanse innen studiet miljø og klimaendringer. Det er to obligatoriske moduler, eller emner, som til sammen utgjør 15 studiepoeng ved dette programmet:

- *EHS4000 – Knowing Natures: Environmental Research Seminar*: Emnet tar sikte på å eksperimentere med ulike læringsmetoder, og det ønsker å gi studenten innsikt i ulike tilnærminger til miljøforskning. Studentene utvikler et lite forskningsprosjekt i tverrfaglige grupper.
- *EHS4010 – Welcome to the Anthropocene: Interdisciplinary Lecture Series*: Forskere fra en rekke ulike disipliner foreleser om Antropocen – menneskets tidsalder – og hvordan deres forskning responderer på klimakrisen. Hensikten med emnet er blant annet å gi en tverrfaglig forståelse av klimakrisen.

De siste fem studiepoengene ved mastertilleggsprogrammet er valgfrie, og studentene velger blant disse emnene:

- *EHS4020 – Introduction to Environmental Humanities*: Et introduksjonsemne til feltet miljøhumaniora. Tekstene emnet tar for seg varierer fra semester til semester, men hensikten er å introdusere studentene til både etablerte og nye temaer innenfor fagfeltet.

- *EHS4030 – Environmental Sciences: Understanding Climate Change*: Emnet tar for seg ulike sider av klimaforskning og klimasystemet. Det fokuserer særlig på betydningen av tverrfaglig klimaforskning når det gjelder politikk for reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning av samfunnet til klimaendringer.
- *ENG4430EHS – Environmental Literature in English*: Emnet innebærer lesning og analyse av litterære og kulturelle tekster som tematiserer miljøproblemer, blant annet menneskers forhold til dyr og omgivelsene sine.
- *KOS4550EHS – Topics in Environmental Humanities (Honours Certificate in Environmental Humanities and Sciences)*: Emnet ser på digital kultur i sammenheng med klimaendringer, og det tematiserer hvordan vi relaterer til naturen og omgivelsene våre gjennom digitale medier og hjelpemidler.
- *TYSK4310EHS – Litteratur i antropocen. Klima og miljø i tyskspråklig litteratur (Environmental Humanities and Sciences)*: Emnet kombinerer tysk litteratur og miljø- og klimaproblemer. Litteratur brukes som en historisk kilde til å se på menneskers forhold til naturen.

Opptak til disse emnene krever i utgangspunktet at studenten følger mastertilleggsprogrammet *Environmental Humanities and Sciences (honours certificate)*, men andre masterstudenter har også mulighet for å kunne ta enkelte OSEH-emner.

3.1.2 Det juridiske fakultet

Det juridiske fakultet tilbyr ett masterprogram med tverrfaglig profil og ett med tverrfaglig oppbygging. I tillegg har Det juridiske fakultet et økt fokus på klima, miljø og bærekraft.

Det kan hende at det er flere tverrfaglige programmer og emner innenfor jus enn de vi gjør rede for, i og med at jus berører en rekke samfunnsområder. Undervisningen ved disse aktivitetene kan være tverrfaglig i praksis, uten at dette reflekteres i beskrivelsen av aktivitetene. Dette virker særlig sannsynlig for emnene som er åpne for jus-studenter, men som tilhører andre fakulteter, samt masterprogrammene som er åpne for studenter fra ulike ikke-juridiske fagfelt. Eksempler er områder som miljørett, havrett, energirett, teknologi og forvaltning.

Det også verdt å nevne at studenter ved masterprogrammet *Rettsvitenskap* har mulighet til å velge en profil på mastergraden sin. Studentene har «valgemner» (valgfrie emner) tredje,

fjerde og femte året i graden. Det er mulig å ta ett valgemne på bachelornivå, og opp til fire på masternivå. Alle valgemnene er knyttet til en bestemt valgprofil, og studenten kan selv velge om emnene hen tar tilhører samme profil eller ikke. Det kreves kun tre emner fra samme valgprofil. Disse emnene tilhører både Det juridiske fakultet og andre fakulteter. Dette kan potensielt sett gi studentene multidisiplinær kompetanse. Her følger en liste over de ulike valgprofilene:

- Individvern, rettsstat og velferd
- Internasjonal rett og menneskerettigheter
- Jus og teknologi
- Konflikthåndtering og prosess, straff og tvist
- Marked, innovasjon og konkurranse
- Ressursforvaltning, bærekraft og miljø
- Selskap, transaksjon og finans
- Metode- og ferdighetsemner

3.1.2.1 Norwegian Centre for Human Rights

Masterprogrammet *Theory and Practice of Human Rights* er et masterprogram med tverrfaglig oppbygging. Programmet tilbys av Norsk senter for menneskerettigheter. Verken senteres side eller programsiden presenterer faget eller programmet som tverrfaglig – det har altså ikke tverrfaglig profil. Det fremgår likevel at masteren kombinerer juridiske, politiske, filosofiske, historiske og vitenskapelige perspektiver. Med andre ord inngår en rekke fagfelt i programmet. Masteren består av 50 studiepoeng med obligatoriske emner, og 40 studiepoeng valgfrie emner. Blant de obligatoriske, programspesifikke emnene framstår to emner som tverrfaglige, uten at de beskrives som det på emnesiden:

- *HUM5131 – Human Rights in History, Philosophy and Politics*: Emnet ser på utviklingen til menneskerettighetssystemet, og det gir en innføring i filosofiske posisjoner i debatten om systemets legitimitet. Samfunnsvitenskap, filosofi og kritikken disse disiplinene har rettet mot systemet er også inkludert i emnet.
- *HUM5191 – Human Rights Methodology: Research, Analysis and Thesis*: Emnet gir innsikt i samfunnsvitenskapelige og juridiske metoder. Emnebeskrivelsen oppgir at studentene kan skrive masteroppgaven ved hjelp av enten samfunnsvitenskapelige

eller juridiske metoder, men at alle studenter likevel skal gis innføring i metoder fra begge disipliner, uavhengig av hvilke de skal anvende i masteroppgaven.

Det er mulig at disse to emnene er multidisiplinære, heller enn interdisiplinære, ettersom de ikke beskrives som tverrfaglige.

Blant de valgfrie, programspesifikke emnene er det ett tverrfaglig emne:

- *HUM5702 – Human Rights and Sustainable Development: Interdisciplinary Perspectives on Theory and Practice*: Emnet tar for seg ulike tilnærminger til forholdet mellom utvikling og menneskerettigheter. Global og lokal fattigdom, nasjonal og global ulikhet, og klima og -miljøproblemer er blant temaene for emnet. Hvordan emnet er tverrfaglig redegjøres ikke for utover dette i emnebeskrivelsen.

3.1.2.3 Institutt for privatrett

Forvaltningsinformatikk er et masterprogram med tverrfaglig profil som tilbys av Avdeling for forvaltningsinformatikk. Programsidene nevner ikke tverrfaglighet, men siden til Avdeling for forvaltningsinformatikk presenterer fagfeltet som tverrfaglig. Masterprogrammet kombinerer fagfeltene samfunnsvitenskap, informatikk og jus. Hensikten er å gi studentene kompetanse om informasjons- og kommunikasjonsteknologi i offentlige organisasjoner. Oppbyggingen til graden er også tverrfaglig, ettersom studentene i tillegg til de obligatoriske og programspesifikke emnene har mulighet til å velge blant et utvalg frie emner som hører til henholdsvis statsvitenskap, informasjonsteknologi og rettsvitenskap. Blant de programspesifikke emnene finnes det et tverrfaglig emne:

- *FINF4010 – Tverrfaglige perspektiver på digital forvaltning*: Emnet er obligatorisk første semester av masterprogrammet, og det gir studenten innføring i tverrfaglige, forvaltningsinformatiske perspektiver på digitalisering i offentlig sektor. Feltene teknologi, juss, og organisering settes dermed i sammenheng.

Det kan hende at flere av de programspesifikke emnene er tverrfaglige, selv om de ikke beskrives som det i emnebeskrivelsen. Vi inkluderer to obligatoriske, programspesifikke emner som det er mulig at er interdisiplinære, eller i hvert fall multidisiplinære:

- *FINF4021 – Automatisert rettsanvendelse og rettsteknologi*: Emnet gir innsikt i metoder for å utvikle rettslige beslutningssystemer i offentlig sektor. Et av

læringsmålene er å forstå problemstillinger som oppstår i krysningspunktet mellom jus, teknologi og organisasjon.

- *FIN4022 – Forskningsmetoder innenfor forvaltningsinformatikken*: Emnet gir innføring i metoder innen jus, samfunnsfag og informatikk, og det fokuserer på sammenhengen mellom metodene.

3.1.2.4 Klima, miljø og bærekraft ved det juridiske fakultet

På Det juridiske fakultet sin nettside fremheves klima, miljø og bærekraft som tematikk fakultetet fokuserer på. Det står blant annet at fakultetet er med på å løse utfordringer knyttet til klima gjennom forskning og utdanning. Tverrfaglighet nevnes ikke på disse sidene, men ettersom forståelse for klima- og miljøproblemet gjerne innebærer både samfunnsvitenskapelige og naturvitenskapelige innsikter, kan det hende undervisningstilbudene som er en del av denne satsningen er tverrfaglige i en eller annen grad.

Under følger en liste over emner som er en del av klima-, miljø- og bærekraft-fokuset ved Det juridiske fakultet. Innholdet i emnene redegjøres for der det virker sannsynlig at emnet er tverrfaglig i praksis.

- *HUMR5702 – Human Rights and Sustainable Development: Interdisciplinary Perspectives on Theory and Practices*: Emnet er tverrfaglig og redegjort for i seksjon 3.1.2.1.
- *KRIM2906 / KRIM490 – Green Criminology*: Emnet befinner seg i krysningsfeltet mellom ulike disipliner, og det tar i bruk ulike tilnærminger til emnets temaer: miljøkriminalitet, miljøskader og skade av dyr.
- *JUS5520 – International Environmental Law and Sustainability*
- *JUR1412/JUR5412 – Energy Law*
- *JUS5251 – Eiendoms og ekspropriasjonsrett*
- *JUS5911 – International Climate Change Law*
- *JUS1525/ JUS5525 – Sustainable business, Finance & Circular Economy*
- *Arealforvaltning og miljø: plan- og bygningsrett (Fra våren 2024)*
- *Corporate sustainability Law (Fra våren 2024)*

3.1.3 Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Det samfunnsvitenskapelige fakultet tilbyr seks bachelorprogrammer med tverrfaglig profil, to masterprogrammer med tverrfaglig profil, ett masterprogram med tverrfaglig oppbygging, og to tverrfaglige 40-grupper.

3.1.3.1 Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Utviklingsstudier og bærekraft er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Programmet er tverrfaglig ved å tilnærme seg temaer fra flere ulike innfallsvinkler. Disse innfallsvinklene er knyttet til fagene som programmet er bygd opp av. Studentene velger en fordypningsgruppe på mellom 50 og 70 studiepoeng i enten samfunnsøkonomi, samfunnsgeografi, sosialantropologi eller statsvitenskap. Programmet består også av 90 studiepoeng med obligatoriske kjerneemner. Innsiktene fra de ulike fagfeltene knyttes til et utviklingsperspektiv gjennom de tverrfaglige, programspesifikke emnene:

- *UTV1000 – Innføring i utviklingsstudier og bærekraft*: Emnet gir en grunnleggende innføring i programmet, og her deltar representanter fra alle de fire disiplinene bachelorprogrammet er bygd opp av i undervisningen.
- *UTV2001 – Utvikling og bærekraft i praksis*: Emnet er tverrfaglig ved at det ser på sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige faktorer for å forstå bærekraftig utvikling.
- *UTV3091 – Avslutningsemne i utviklingsstudier*: Emnet gir studenten innsikt i tverrfaglige og flerfaglige tilnærminger til problemstillinger i utviklingsdebatten.

Kultur og kommunikasjon er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Programmet har et etablert mål om at studentene skal utvikle en tverrfaglig kompetanse som setter dem i stand til å se et kulturelt fenomen fra flere sider. Studentene velger en fordypningsgruppe på 60 studiepoeng i enten medievitenskap, sosiologi, sosialantropologi eller psykologi. Programmet består også av 70 studiepoeng med obligatoriske kjerneemner. Blant annet tar studentene et obligatorisk emne innenfor hver av de fire fordypningene. Innsiktene fra disse emnene knyttes til kulturelle fenomen gjennom de programspesifikke emnene:

- *KULKOM1001 - Innføringsemne: Forståelsesformer og perspektiv:* Emnet går over to semestre, gir en innføring i tverrfaglige tilnærminger og bygger på de fire disiplinene som utgjør fordypningene i programmet.
- *KULKOM3090 - Oppgaveemne i kultur og kommunikasjon:* Emnet er tverrfaglig ved at den avsluttende oppgaven skal vise den tverrfaglige kompetansen studenten har tilegnet seg gjennom studiet.

Organisasjon, ledelse og arbeid er et masterprogram med tverrfaglig oppbygging. Studentene velger fordypning i enten arbeidsliv og forhandlinger, bærekraft og omdømme, kommunikasjon og innflytelse, politikk og organisasjonsutforming, eller teknologi og kunnskapsledelse. Programmet inkluderer 60 studiepoeng med obligatoriske kjerneemner. Ett av disse er tverrfaglige:

- *OLA4001 – Ledelse, organisasjon og institusjon:* Emnet gir innføring i teorier om ledelse, organisasjon, institusjon og vitenskap, og i samfunnsfag generelt. Det tar for seg metoder, debatter og forskning innenfor disse områdene.

Ett av fordypningsemnene er også tverrfaglig:

- *OLA4060 – Fordypningsemne - organisasjon, ledelse og arbeid:* I dette fordypningsemnet kan studenten fokusere på teorier innenfor én av de fem fordypningene masterprogrammet tilbyr. Studenten setter sammen en egen pensumliste med selvvalgt teori fra feltet.

3.1.3.2 Institutt for statsvitenskap

Internasjonale studier er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Programmet har et etablert mål om at studentene skal utvikle en tverrfaglig kompetanse. Studentene velger en fordypningsgruppe på 70 studiepoeng i enten statsvitenskap, historie, jus eller samfunnsøkonomi og frie emner. Programmet består også av 110 studiepoeng med fellesemner. Blant annet tar studentene et obligatorisk emne innen hver av de fire fordypningene. Innsiktene fra disse emnene knyttes til internasjonal politikk gjennom de programspesifikke emnene:

- *INTER1000 - Innføringsemne i internasjonale studier*: Emnet gir en innføring i de fire fagfeltene bachelorprogrammet består av, og det tar for seg begreper, metoder og tilnærminger i disiplinene.
- *INTER2000 – Case Work in International Studies*: Emnet består av casearbeid og caseløsning, og det tar for seg politiske situasjoner som innebærer internasjonale forhandlinger, sikkerhetspolitikk, menneskerettigheter og økonomiske problemer.
- *INTER3090 – Oppgaveemne i internasjonale studier*: Studenten kombinerer «ett, eller gjerne flere» av de ulike fagfeltene bacheloren består av i en avsluttende oppgave.

INTER1000 er ikke listet opp som et tverrfaglig emne på SV-fakultet sin oversikt over tverrfaglige emner. Derimot er INTER2000 og INTER3090 listet som tverrfaglige på SV-fakultets oversikt. Vi vurderer INTER1000 som tverrfaglig, da det blant annet innebærer en semesteroppgave hvor tema deles ut til hver student, og disse berører gjerne flere av de fire fordypningsfagene.

Offentlig administrasjon og ledelse er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Studentene velger en fordypningsgruppe på 60 studiepoeng i enten sosiologi, statsvitenskap, samfunnsøkonomi, forvaltningsøkonomi eller offentlig administrasjon og ledelse. Programmet består også av 120 studiepoeng med obligatoriske kjerneemner. Blant annet tar studentene et obligatorisk emne innen hver av de fem fordypningene. Innsiktene fra disse emnene knyttes til organisasjon, ledelse og administrasjon gjennom de programspesifikke og tverrfaglige emnene:

- *OADM1001 – Innføring i offentlig administrasjon og ledelse*: Emnet introduserer studentene til sentrale perspektiver og teorier, med særlig fokus på organisasjonsteori.
- *OADM2100 – Managing and leading public organizations*: Emnet fokuserer på to ulike perspektiver på offentlige organisasjoner: «management»-perspektivet og «leadership»-perspektivet.
- *OADM3090 – Prosjektoppgave for Offentlig administrasjon og ledelse*: Studentene skriver en selvstendig, avsluttende oppgave som skal inkludere innsikter fra de ulike disiplinene programmet består av.

3.1.3.2 Økonomisk institutt

Økonomi og datavitenskap er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Programmet består blant annet av 110 studiepoeng med obligatoriske kjerneemner innen samfunnsøkonomi og informatikk. De 40 studiepoengene i valgfrie emner (40-gruppe) består av henholdsvis 10 studiepoeng valgfritt informatikk- eller matematikk-emne, 10 studiepoeng valgfritt samfunnsøkonomi-emne, og 20 studiepoeng med valgfrie samfunnsøkonomi-, informatikk- eller matematikk-emner. I tillegg består graden av et helt valgfritt emne som utgjør 10 studiepoeng. Det finnes ingen programspesifikke emner hvor disiplinene knyttes sammen. Tverrfagligheten beror på kombinasjonen av to/tre ulike fagfelt i en og samme grad.

3.1.3.3 Institutt for psykologi

Honours-programmet (samfunnsvitenskap) er et bachelorprogram med tverrfaglig profil som tilhører Institutt for psykologi. Innenfor studieretningen kan studenten velge mellom fordypning i Sosiologi, Sosialantropologi, Psykologi eller Statsvitenskap. Programmet redegjøres ikke for her, da strukturen og tverrfagligheten er redegjort for i seksjon 3.1.1.1, hvor vi tar for oss *Honours-programmet i humaniora*.

Vi fant to tverrfaglige emner ved institutt for psykologi. Disse emnene er ikke listet som tverrfaglige emner på SV-fakultet sin oversikt over tverrfaglige emner, men vi har vurdert de som tverrfaglige.

- *PSY4318 – Multidisciplinary Studies of Consciousness*: Emnet tar for seg bevissthet fra perspektivene filosofi, medisin, nevrovitenskap og psykologi.
- *PSY4404 – Menneske-teknologi-organisasjon*: Emnet handler om samspillet mellom mennesker og teknologier, og om å skape systemer som er best mulig for mennesker. Derfor har vi vurdert det som tverrfaglig.

Honours-programmet med fordypning i samfunnsvitenskap tilhører også Fysisk institutt. Det redegjøres ikke for her, da strukturen og tverrfagligheten er redegjort for i seksjon 3.1.1.1, hvor vi tar for oss *Honours-programmet med fordypning i humaniora*.

3.1.3.4 TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur

Begge masterprogrammene TIK tilbyr har en tverrfaglig profil: *Teknologi, innovasjon og kunnskap* (TIK) og *Society, Science and Technology in Europe* (ESST). TIK-masteren består av et innføringsemne, et teori-emne, et designseminar og et metode-emne, og det avsluttes med masteroppgaven. TIK-masteren tar for seg kunnskapssamfunnet med tverrfaglige tilnærminger, blant annet med fokus på kunnskap og teknologi.

ESST-masteren går over tre semestre og består av et innføringsemne, et valgfritt spesialiseringsemne og et designseminar, og det avsluttes med masteroppgaven. Programmet kombinerer disiplinene samfunn, vitenskap, innovasjon og teknologi. Studentene kan velge mellom en fordypning i innovasjonsstudier eller i vitenskaps- og teknologistudier.

Felles for de to masterprogrammene er innføringsemnet første semester på 30 studiepoeng:

- *TIK4001 – Teknologi, innovasjon og kunnskap*: Emnet er en introduksjon som gir oversikt over to tverrfaglige studier: innovasjonsstudier og vitenskaps- og teknologistudier.

Dette har vi vurdert som et tverrfaglig emne, selv om det ikke er inkludert i fakultetets liste over tverrfaglige emner. I tillegg tilbyr TIK et doktorgradsemne vi har vurdert som tverrfaglig, selv om heller ikke dette er på fakultets liste over tverrfaglige emner,

- *TIK9025 – Innovation, Welfare and Policy*: Her er vi usikre på om emnet er tverrfaglig i seg selv, men det har ambisjon om å gi studenten kompetanse i interdisiplinære forskningsopplegg.

3.1.3.5 Institutt-uavhengige emner

Disse emnene er inkludert i fakultets oversikt over tverrfaglige emner:

- *SVLEP1000 – Innføringsemne i samfunnsvitenskapene for lektorstudenter*
- *SVLEP3090 – Fordypningsoppgave i samfunnsfag for lektorstudenter*
- *SVPRO4000 – Prosjektforum - lederskap og organisering*
- *SVEXFAC03 – Examen facultatum, samfunnsvitenskapelig variant*

3.1.3.6 Institutt-uavhengige doktorgradskurs

Disse emnene er inkludert i fakultets oversikt over tverrfaglige emner:

- *OSS9090 – Case Study Research Methods*
- *OSS9096 – Mixed and Merged Methods: Toward a Methodological Pluralism*
- *OSS9097 – Collecting and Analyzing Big Data*
- *OSS9101 – Nordic civil society – a model for the world?*
- *OSS9103 – Addressing the Climate Emergency through Education*
- *OSS9104 – The Ethics and Politics of Care*
- *OSS9105 – Democratization and Autocratization in a Comparative Perspective*
- *OSS9106 – Global Urban Policy Mobilities*
- *OSS9108 – Controversy mapping and computational anthropology: digital methods between the qualitative-quantitative divide*
- *SV9104 – Research ethics*
- *SV9105 – Philosophy of social science*
- *SV9106 – Research Communication*

3.1.3.7 40-gruppe: Samfunn, klima og miljø

Emnene i SVs nye 40-gruppe *Samfunn, klima og miljø* inkluderes, til tross for at emnene i seg selv stort sett ikke er tverrfaglige, ettersom forståelse av klima- og miljøproblemet gjerne innebærer både samfunnsvitenskapelige og naturvitenskapelige innsikter. I tillegg tilhører emnene ulike institutter ved SV-fakultetet, og de omfatter derfor flere ulike disipliner. Dermed er det mulig å vurdere 40-gruppen som tverrfaglig. Dette er emnene man kan velge mellom i 40-gruppen:

- *SGO2302 – Environment and Society*
- *SGO3200 – Sustainability Transitions, Innovation and Social Change*
- *ECON1922 – Environmental economics and climate policies*
- *SOSANT2510 – Environmental Anthropology*
- *STV2250 – International Environmental and Resource Politics*
- *STV2547 – Political Science Approaches to Climate Action*
- *UTV2001 – Utvikling og bærekraft i praksis (Se seksjon 3.1.3.1)*
- *GEO1000 – Klima og bærekraft: Naturlige prosesser og menneskets påvirkning*
- *PSY2506 – Green Mediation: Conflict, Collaboration and Change Towards a Sustainable Future*

3.1.3.8 40-gruppe: Datavitenskap for samfunnsvitere

Emnene i SVs nye 40-gruppe *Datavitenskap for samfunnsvitere* inkluderes, da emnegruppen beskrives som en tverrvitenskapelig fordypning på emnegruppe-siden. Emnegruppen tilbyr studenter i (i hovedsak) sosiologi, statsvitenskap og samfunnsgeografi kompetanse i datahåndtering, dataanalyse og bruk av software. Det er uvisst hvorvidt emnene i seg selv er tverrfaglige, eller om det er sammensetningen av datavitenskapsemner med andre samfunnsfaglige emner som gir studenten tverrfaglig kompetanse. Gruppen inkluderer:

- *STV2020 – Social Science Data Analysis and Programming*
- *SOS2901 – Anvendt maskinlæring for samfunnsvitere*
- *SGO1910 – Introduction to Geographical Information Systems (GIS)*
- *STV2022 – Store Tekstdata*

3.1.4 Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet tilbyr tre bachelorprogrammer med tverrfaglig profil, fire med tverrfaglig oppbygging, to masterprogram med tverrfaglig profil, og to masterprogram med tverrfaglig oppbygging.

3.1.4.1 Fysisk institutt

Fornybar energi og nanoteknologi er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Programmet befinner seg i skjæringsfeltet mellom fysikk og kjemi, og det har fokus på fremtidens energiløsninger. Et av programmets læringsmål er at studentene skal kunne «samarbeide på tvers av fag-grener og kommunisere med kollegaer, eksperter fra andre disipliner og allmennheten». Programmet består av emner innen fysikk og kjemi, samt flere programspesifikke materialvitenskapelige emner. Vi har dog ikke den realfaglige kompetansen som trengs for å kunne avgjøre om disse programspesifikke emnene er tverrfaglige eller ikke. Derfor lister vi dem ikke opp her.

Materialvitenskap for energi- og nanoteknologi er et masterprogram med tverrfaglig profil, og dette befinner seg også i skjæringsfeltet mellom fysikk og kjemi. På programsiden står det at programmet er en «tverrfaglig satsning innen fysikk og kjemi» og at det «utdanner

kandidater som bidrar til tverrfaglige løsninger innen produktutvikling og globale fremtidsutfordringer». Studenter ved programmet må velge minst ett av tre gitte emner innen materialvitenskap og nanoteknologi, samt ett fysikk- og ett kjemi-emne. Vi har ikke kompetanse til å avgjøre om de tre materialvitenskapelige emnene er tverrfaglige eller ikke, og vi lister dem derfor ikke opp her.

Elektronikk, informatikk og teknologi er et bachelorprogram med tverrfaglig oppbygging. På dette studiet lærer man hvordan elektronikk og datateknologi virker, da «elektronikk og informatikk vil være viktig for å møte fremtidens utfordringer på en god måte». Programmet har ingen programspesifikke eller direkte tverrfaglige emner, men består av emner innen matematikk, fysikk og informatikk.

Honours-programmet i realfag er et bachelorprogram med tverrfaglig profil som tilhører Fysisk institutt. Innenfor studieretningen kan studenten velge mellom fordypning i Matematikk med informatikk eller Fysikk med astronomi. Programmet redegjøres ikke for her, da strukturen og tverrfagligheten er redegjort for i seksjon 3.1.1.1, hvor vi tar for oss *Honours-programmet i humaniora*.

3.1.4.2 Institutt for informatikk

Digitalisering i helsesektoren er et masterprogram med tverrfaglig profil. På siden til programmet står det at «digitaliseringsprosesser i helsesektoren stiller store krav til forståelse av både IKT og hvordan helsetjenester tilbys og organiseres», og at dette programmet gir deg «den tverrfaglige forståelsen som kreves». Har man fra før en helsefaglig bakgrunn, velger man en fordypning i helse, mens har man en bakgrunn fra informatikk, velger man en fordypning i dette. Begge fordypningene har fire obligatoriske informatikkrelaterte emner hver, hvorav følgende er tverrfaglige:

- **Kun for helsefordypningen:** *DIGHEL4360 – Informatikk for helsearbeidere*. Emnet «gir en introduksjon til relevante temaer innen informatikk for studenter med helsebakgrunn».
- **Kun for informatikkfordypningen:** *DIGHEL4350 – Helsetjenester og informasjonsbehov*. Emnet «gir en introduksjon til relevante temaer innen helsevitenskap for informatikkstudenter».
- **Felles:** *IN4380 – Digital Transformation of Healthcare*. Dette emnet tas andre semester og har som mål å utvikle studenters forståelse av digital helse i en global

kontekst og med et særlig fokus på Norge. Ett av læringsmålene til emnet er erfaring med å jobbe i tverrfaglige team.

Informatikk: språkteknologi (bachelor) er et bachelorprogram tverrfaglig profil. På programsiden står det at «studiet er tverrfaglig og lærer deg å programmere samtidig som du lærer om språk og hvordan vi tenker innenfor informasjon. Studiet henter metoder fra to ulike tradisjoner: lingvistikk og informatikk». Bacheloren består av omtrent 50/50 informatikk- og lingvistikkemner, samt et par språkteknologiske emner:

- *IN1140 – Introduksjon til språkteknologi*: Emnet gir en innføring i språkteknologi: metoder for automatisk analyse av språklige data.
- *IN2110 – Språkteknologiske metoder*: Emnet gir en fordypning i grunnleggende metoder og praktiske verktøy for basal språkteknologi.

Informatikk: språkteknologi er et masterprogram vi har valgt å klassifisere som tverrfaglig oppbygd, da selve feltet språkteknologi må kunne sies å være tverrfaglig. På programsiden står det dessuten at programmet gir en avansert opplæring innen fagfeltet menneskelig språkteknologi, kombinert med ferdigheter innen informatikk, kunstig intelligens og lingvistikk. Programmet har to obligatoriske, programspesifikke emner:

- *IN4080 – Natural Language Processing*: Emnet gir en oversikt over moderne Natural Language Processing (NLP), med hovedvekt på probabilistiske teknikker og maskinlæringsteknikker.
- *IN5550 – Nevrale metoder i språkprosessering*: Emnet tar for seg et utvalg av avanserte teknikker innen NLP, med fokus på maskinlæring og «dype» nevralt nettverk.

Informatikk: digital økonomi og ledelse er et bachelorprogram med tverrfaglig oppbygging som «tilbyr en blanding av informatikk og fag som økonomi, strategi, markedsføring og ledelse - med hovedvekt på informatikkfaget». Ordet «tverrfaglig» nevnes ikke på programsiden, men verdien av programmets fagkombinasjon vektlegges likevel i stor grad. Det står blant annet at «det er økende etterspørsel etter den kombinasjonen av evner man utvikler her [...]» og at studiet «gir deg kunnskaper og ferdigheter som tillater deg å knytte forbindelsen mellom system- og forretningsutvikling». Bacheloren består for det meste av

informatikkemner, men også egne programspesifikke emner og rene økonomiemner. De programspesifikke, tverrfaglige emnene ved programmet er følgende:

- *INEC1821 – Digital økonomi, organisering og ledelse:* Emnet gir en grunnleggende innsikt i organisasjons- og ledelsesteori, nye digitale organisasjonsformer og transformasjonsledelse. Emnet gir også en innføring i digital økonomi, herunder digitalisering, digitale plattformer og økosystemer.
- *INEC1810 – Marknad, markedsføring og produktutvikling:* Dette emnet omhandler kundeforhold, markedsføring og informasjonsøkonomi.
- *INEC1831 – Strategi:* Dette emnet lærer deg «de mest sentrale teoretiske retningene innenfor strategifaget». Emnet bygger også videre på økonomi, markedsføring og organisasjonsfagene, og integrerer disse i dette strategiemnet.

Computational Science er et masterprogram som det er vanskelig for oss å avgjøre om er tverrfaglig eller ikke, da det ikke er oppgitt noe om tverrfaglighet i verken programbeskrivelsen eller læringsmålene. Likevel er det grunn til å tro at masteren er tverrfaglig oppbygd, da den består av 10 ulike studieretninger som befinner seg i vidt ulike fagfelt og som er tilknyttet ulike institutter. Eksempler på studieretninger er *CS: Astrophysics*, *CS: Bioinformatic* og *CS: Geoscience*. Dette tyder på at det er en informatikk-relatert fellesnevner som går igjen blant disse studieretningene, og at denne kombineres med viten som er spesifikk for studieretningen. Når man ser på oppbygningen av studieprogrammet, ser man at denne fellesnevneren må være numerisk analyse og dataanalyse, da det er to obligatoriske emner innen disse temaene på alle studieretningene. Det kan dessuten hende at noen av studieretningene, for eksempel bioinformatikk, er tverrfaglige i seg selv, uten at dette heller er eksplisitt oppgitt. Vi har ikke grunn til å tro at de to obligatoriske emnene på denne masteren er tverrfaglige, og vi lister dem derfor ikke opp her.

Vi fant dessuten tre tverrfaglige emner ved Institutt for informatikk, utover de programspesifikke emnene vi allerede har nevnt:

- *ENT3000 – Forretningsutvikling i team:* Emnet er på bachelornivå og gir «innføring i forretningsutvikling og en realistisk forståelse av hva som kreves for å mestre kompleks problemløsning i tverrfaglige team».

- *ENT4000I – Fra idé til virksomhet – intensivt*: Dette er et annet entreprenørielt emne på bachelornivå. Også her får man erfaring med å jobbe i tverrfaglige team.
- *IN5500 – IT-støttet samarbeid*: Dette emnet er på masternivå og gir «innføring i og oversikt over det tverrfaglige forskningsfeltet Computer-Supported Cooperative Work (CSCW)».

Man kan imidlertid diskutere hvorvidt de to entreprenørielle emnene egentlig er tverrfaglige. Begge emnene gir studentene erfaring med å jobbe i tverrfaglige team, men det at deltakerne i et emne kommer fra flere fagfelt, trenger ikke bety at emnet i seg selv er tverrfaglig. På den annen side kan man argumentere for at entreprenørskap er et tverrfaglig fag i seg selv, da entreprenørskap er relevant for og kan kombineres med omtrent alle fagfelt. Dette reflekteres i at de to emnene er åpne for alle studenter ved UiO, uavhengig av fagbakgrunn og programtilknytning.

3.1.4.3 Matematisk institutt

Matematikk og økonomi er et bachelorprogram med tverrfaglig oppbygging som består av fire ulike studieretninger, som alle kombinerer matematiske og økonomiske emner. I programmet lærer man «å bruke matematikk og statistikk til å forstå viktige sammenhenger i økonomi, forsikring og finans, og du får en utdanning som er sterkt etterspurt». Ved alle de fire studieretningene er det obligatoriske matematikk-, statistikk- og økonomiemner, samt ett programspesifikt, tverrfaglig emne som kombinerer matematikk og informatikk:

- *MAT-IN1105 – Programmering, modellering og beregninger*: Dette emnet tas første semester og tar sikte på å gi studentene innføring i programmeringsspråket Python og i matematiske temaer som kan takles med numerisk behandling ved hjelp av programmering.

Bacheloren *Matematikk med informatikk* er også tverrfaglig oppbygd. Også her kan man velge mellom mange studieretninger, og felles for disse er at de «kombinerer matematisk tenkning med datamaskinens kraft, et samspill som er svært ettertraktet i næringsliv, forskning og forvaltning». De ulike studieretningene deler altså flere matematikk- og informatikkemner, samt to emner som vi vurderer som tverrfaglige:

- *MAT-INF1100 – Modellering og beregninger*: Dette er et grunnemne i matematikk som forener klassisk matematikk og beregninger på datamaskin.
- *IN1900 – Introduksjon i programmering for naturvitenskapelige anvendelser*: Dette emnet gir en innføring i Python. Tverrfagligheten kommer av at programmeringstemaene illustreres i en serie av matematiske eksempler, og at emnet lærer deg å skrive programmer som løser matematiske problemer.

Data Science er et masterprogram med tverrfaglig oppbygging. Programmet kombinerer matematikk, statistikk og informatikk, og det gjør deg klar til å «møte revolusjonen innen datatilgjengelighet». Også dette programmet består av flere studieretninger, som alle deler noen felles obligatoriske tverrfaglige fag:

- *STK-IN4300 – Statistiske læringsmetoder i Data Science*
- *IN-STK5000 – Adaptive metoder for data-baserte beslutninger*

Her kommer vår realfaglige kompetanse igjen til kort, da det er vanskelig for oss å si nøyaktig hva det er som gjør disse emnene tverrfaglige. Men trolig kombineres mer enn ett av de tre fagfeltene «matematikk», «statistikk» og «informatikk» her, og emnekodeene kan tyde på at det er nettopp statistikk og informatikk som kombineres.

3.1.4.4 Institutt-uavhengige emner

Under Det matematisk-naturvitenskapelige fakultets egen oversikt over tverrfaglige emner ved fakultetet, er det opplistet fem emner:

- *MNKOM3000 – Formidling og vitenskapsjournalistikk*
- *MNKOM4000 – Formidling og vitenskapsjournalistikk*
- *MNKOM9010 – Communicating Science*
- *MNPED9000 – Teaching in STEM*
- *MNSES9100 – Science, Ethics and Society*

Disse emnene er tilsynelatende ikke underlagt noe institutt, men er åpne for studenter ved (først og fremst) hele MatNat. I disse emnene lærer man å formidle vitenskap og å ha et kritisk blikk på vitenskapens rolle i samfunnet, og de er derfor relevante for studenter fra

ulike vitenskapelige fagretninger. Det er nok derfor UiO klassifiserer disse emnene som tverrfaglige, og ikke fordi de består av flere fag som sådan.

3.1.5 Det medisinske fakultet

Alle de tverrfaglige studieprogrammene vi fant ved Det medisinske fakultet er tilknyttet Institutt for helse og samfunn. Her fant vi fire studieprogrammer med tverrfaglig profil, og ett med kun tverrfaglig oppbygning. Det finnes også et eget tverrfaglig senter ved medisinsk fakultet: SHE-senteret. Her redegjør vi for studieprogrammene, de tverrfaglige emnene de tilbyr, og de tverrfaglige undervisningstilbudene som SHE-senteret bidrar til.

3.1.5.1 Institutt for helse og samfunn

Helseledelse og helseøkonomi er et bachelorprogram med tverrfaglig profil som tar sikte på å gi studenten «bred fagkunnskap innen økonomi, helse, administrasjon, helserett og ledelse», ved å kombinere emner innen økonomi, ledelse, medisin, organisasjon, juss og politikk. Alle emnene som tilbys ved programmet er helsefaglige emner. Emnene kombinerer disiplinene nevnt over med helsefag, med fokus på helsesektoren. Ingen av de programspesifikke emnene inngår i fakultets liste over tverrfaglige emner, eller beskrives som tverrfaglige på emnesiden.

European Master in Health Economics and Management er et masterprogram med tverrfaglig profil. Masteren tilbyr emner som tar for seg metode, helseøkonomi, management, ledelse, helsepolitikk, styring og juss. Programmet skiller seg fra andre masterprogrammer ved å gi studentene mulighet til å studere tverrfaglig på ulike europeiske universiteter. Studentene har mulighet til å velge mellom fire ulike spesialiseringer: *Health Economics & Policy*, *Economic Evaluation in Healthcare*, *Management of Healthcare Institutions* og *Population Health Management*. Avhengig av hvilken fordypning man velger vil man ta fag ved universiteter i Bologna, Rotterdam, Innsbruck eller Oslo. Spesialiseringene *Health Economics & Policy* og *Management of Healthcare Institutions* tas delvis ved UiO. Emnene som gis av UiO inngår ikke i fakultetets liste over tverrfaglige emner, og de beskrives heller ikke som tverrfaglige på emnesiden.

Folkehelsevitenskap og epidemiologi er et masterprogram med tverrfaglig profil. Dette programmet ser på sammenhengen mellom sosiale forskjeller, epidemier, klimaendringer og folkehelse, med formål om at studenten skal være forberedt på å jobbe med bærekraft i fremtidens folkehelse. Studentene velger enten studieretningen *Epidemiologi* eller *Folkehelsearbeid og bærekraftige helsetjenester*. Programmet har ingen tverrfaglige, programspesifikke emner, slik vi vurderer det. Det er likevel mulig at emnene er tverrfaglige, i og med at masterprogrammet er det.

Tverrfaglig helseforskning er et masterprogram med tverrfaglig profil. Programmet tar sikte på å gi studenten bred kompetanse innenfor helsefag, med fokus på videre forskning, men også på helsetjenesten og helseprofesjoner generelt. Programsiden presenterer studiemiljøet og undervisere som tverrfaglige, i den forstand at de kommer fra ulike fagbakgrunner. Blant de obligatoriske, programspesifikke emnene ved programmet er fire emner inkludert i fakultets oversikt over tverrfaglige emner:

- *HELSEF4400 – Grunnlagstenkning og kunnskapsutvikling i tverrfaglig helseforskning*: Emnet fokuserer på kunnskaps- og teorigrunnlag i helsefag og helseforskning. Særlig vitenskapsforståelse og etikk vektlegges.
- *HELSEF4410 – Introduction to Qualitative Methods*: Dette emnet er et obligatorisk metodeemne for studenter ved programmet. Det beskrives ikke som tverrfaglig på emnesiden.
- *HELSEF4510 – Medical and Health Related Research Ethics*: Dette emnet er et obligatorisk etikk-emne for studenter ved programmet. Det beskrives ikke som tverrfaglig på emnesiden.

Det siste emnet er masteroppgaven. Vi redegjør ikke for masteroppgaveemner ellers i rapporten, ettersom innholdet avhenger studentens eget prosjekt og veileders ressurser. Masteremnet heter *HELSEF4503 – Masteroppgave i tverrfaglig helseforskning*.

Health Economics, Policy and Management er et masterprogram med tverrfaglig oppbygging. Studentene kan velge å fordype seg i enten *Economic Evaluation in Healthcare*, *Health Economics and Policy* eller *Management of Healthcare Institutions*, eller å gå *The General programme*, som kombinerer alle de tre emnene. Det er dette generelle programmet

vi regner som tverrfaglig oppbygd. I dette programmet har studentene obligatoriske fellesfag første semester. Alle fagene dette semesteret er innføringsfag innenfor de tre fagfeltene programmet består av. Andre og tredje semester avlegger studentene innenfor én fordypning, før de skriver masteroppgave fjerde semester.

Alle de tverrfaglige emnene vi fant ved Det medisinske fakultet er også underlagt Institutt for helse og samfunn. Dette er fakultetets egen oversikt over emner innen tverrfaglig helseforskning:

- *HELSEF4200 – Forskningsmetoder og forskningsetikk*
- *HELSEF4301 – Forskningsforberedende kurs*
- *HELSEF4302 – Analysekurs*
- *HELSEF4400 – Grunnlagstenkning og kunnskapsutvikling i tverrfaglig helseforskning*
- *HELSEF4403 – Makt og kunnskap i helsetjenesten*
- *HELSEF4405 – Kjønn, kropp og medikalisering*
- *HELSEF4406 – Funksjon og funksjonsevaluering*
- *HELSEF4407 – Health Literacy*
- *HELSEF4410 – Introduction to Qualitative Methods*
- *HELSEF4420 – Fordypning i kvalitativ metode*
- *HELSEF4430 – Fordypning i kvantitativ metode*
- *HELSEF4440 – Analyse i kvalitativ metode*
- *HELSEF4450 – Analyse i kvantitativ metode*
- *HELSEF4500 – Masteroppgave i helsefagvitenskap*
- *HELSEF4501 – Masteroppgave i interdisiplinær helseforskning*
- *HELSEF4502 – Masteroppgave i interdisiplinær helseforskning*
- *HELSEF4503 – Masteroppgave i tverrfaglig helseforskning*
- *HELSEF4510 – Medical and Health Related Research Ethics*
- *HELSEF4511 – Digitalisering, samhandling og innovasjon*
- *SME4110 – Teorier og metoder i helsetikken*
- *SME4210 – Etiske utfordringer i møte med pasienter og pårørende*
- *SME4310 – Veiledning av etikkrefleksjon i helsetjenesten*

Det er ikke sikkert alle disse emnene er tverrfaglige, da fakultetets oversikt er over «emner innen tverrfaglig helseforskning», og ikke over «tverrfaglige emner».

Vi fant også et tverrfaglig emne ved instituttet som ikke er inkludert i denne listen:

- *INTHE4121 – Water and Food in a Global Health Perspective*: Emnet har en interdisiplinær tilnærming til utfordringer relatert til vann, mat og helse. Her kombineres viten fra antropologi, klinisk medisin, historie, mikrobiologi, offentlig helse og toksikologi.

I tillegg har fakultetet en egen avdeling for tverrfaglig helseforskning, underlagt Institutt for helse og samfunn. Så vidt vi kan vurdere er dette et forskningsmiljø, uten undervisningstilbud, men det er mulig ressursene eller kompetansen ved avdelingen benyttes i de tverrfaglige undervisningstilbudene ved instituttet.

3.1.5.2 SHE-senteret

Senteret for bærekraft i helseutdanningen er et senter ved Det medisinske fakultet som utvikler helseutdanningene. Senteret sikter på å fornye helseutdanningene i relasjon til FNs bærekraftsmål. Det tverrfaglige ved senterets undervisning ligger i at spesifikke kompetanseområder knyttet til utdanning for bærekraftig utvikling kombineres med tverrfaglige perspektiver på helse, og særlig globale helseutfordringer, for å utdanne helsepersonell til å ta bærekraftige helsebeslutninger. Felles for de tverrfaglige aktivitetene SHE-senteret tilbyr er hensikten om å bidra til økt grad av systemperspektiv og bærekraftperspektiv i helsefagene.

SHE-senteret er med på å tilby flere emner ved profesjonsutdanningen i medisin, og i helsefag generelt. Senteret bidrar med kompetanse til hele eller deler av disse emnene:

- *MED3066 – Klimaendringer og helse: din innsats teller*: Emnet tar for seg hvordan klimaendringer påvirker folkehelse, og hvordan helsepersonell kan håndtere trusselen klimakrisa utgjør. Et av læringsmålene innebærer å samhandle tverrfaglig for å løse klimakrisa.

- *SUM4501 – Achieving the SDGs: Global goals and national interests:* Tilbys i samarbeid med Senter for utvikling og miljø. Emnet beskrives ikke som tverrfaglig i emnebeskrivelsen, men det tilbys altså av et tverrfaglig senter.
- *FHE4350 – Politics of sustainability in Public Health – Data-Driven Critical Conceptual Analysis:* Inngår i masterprogrammet *Folkehelse og epidemiologi*. Emnets tverrfaglighet ligger i læringsmålet «å gjennomføre forskning i tverrfaglige team».
- *FHE4000 - Innføring i folkehelse, epidemiologi, og bærekraft:* Inngår i masterprogrammet *Folkehelse og epidemiologi*. Emnet er ikke tverrfaglig i seg selv, men tilbys altså av et tverrfaglig senter.
- *HELSEF4403 – Makt og kunnskap i helsetjenesten:* Dette er et valgfritt emne for medisinstudenter og masterstudenter i tverrfaglig helsevitenskap. Det er inkludert i fakultetets oversikt over tverrfaglige emner.
- *TEAMS-seminaret:* Et obligatorisk kurs for førsteårsstudenter ved medisin, odontologi og ernæring. Innebærer øvelse i teamarbeid. Tverrfagligheten i emnet ligger i at studentene jobber i grupper på tvers av disipliner.

Circle U Summer School er et tverrfaglig undervisningstilbud for studenter ved Circle U universitetene, altså partneruniversitetene i en europeisk universitetsallianse. Som partneruniversitet organiserer UiO en sommerskole, hvor emnet som tilbys er tverrfaglig og heter *Evidence and Democracy in Times of Crisis*. Det organiseres av SHE-senteret og Institutt for statsvitenskap. Temaet for emnet er hvordan kunnskap brukes i offentligheten, med særlig fokus på hvordan evidens tas i bruk i beslutningsprosesser i politikk, administrasjon og offentlige tjenester.

Våren 2024 piloterer det dessuten et Honours-program i bærekraftig helseutdanning. Dette fungerer som en tilleggsutdanning på 20 studiepoeng, hvor hensikten er å tilby utdanning i bærekraftperspektiv for helsefagstudenter.

3.1.6 Det utdanningsvitenskapelig fakultet

Ved Det utdanningsvitenskapelig fakultet fant vi ingen tverrfaglige studieprogrammer. Vi fant heller ingen tverrfaglige emner utover de som er listet opp i fakultetets egen oversikt

over tverrfaglige emner innen utdanningsvitenskap. Nedenfor lister vi disse emnene opp etter institutt.

3.1.6.1 Institutt for pedagogikk

- UV9002 – *Kurs i vitenskapsteori*
- UV9040B – *Research seminar*
- UV9122 – *Ethnography and interaction analysis in the educational sciences*
- UV9210 – *Path analysis and structural equation modeling*
- UV9412 – *Political Philosophy of Education*
- UV9416 – *Learning science research in the digital age*
- UV9417 – *Digital literacies and cultural transformations in the digital age*
- UV9923H1 – *Travelling reforms, policy processes and international knowledge transfer*

3.1.6.2 Institutt for spesialpedagogikk

- UV9010 – *Research Ethics*
- UV9040C – *Research seminar*
- UV9116 – *Discourse analysis and rhetorical analysis*
- UV9202A – *Basic Course in Quantitative Research Methodology. Part A.*
- UV9202B – *Basic Course in Quantitative Research Methodology. Part B.*
- UV9213 – *Analysing Intervention Studies: How Analysis of covariance works and how to use and interpret it*
- UV9216 – *General course in meta-analysis and systematic review*

3.1.6.3. Institutt for lærerutdanning og skoleforskning

- UV9030 – *Research design*
- UV9040D – *Research seminar*
- UV9102A – *General course in Qualitative Research Methodology*
- UV9102B – *General course in Qualitative Research Methodology - part two*
- UV9118 – *Observation methodology and observation design*
- UV9217 – *Regression Analysis*

- UV9357 – *Developing education for scientific literacy in a changing world*
- UV9362 – *Measuring teachers' and students' mathematical competences*
- UV9501 – *Mixed methods*

3.1.6.4. CEMO – Senter for pedagogiske målinger

- UV9040A – *Research seminar*
- UV9120 – *Design-based Research and Case Studies*
- UV9121 – *Response Processes Data in Assessment*
- UV9204 – *Study Design for Causal Inference*
- UV9218 – *Linear Models*
- UV9253 – *Multilevel Models*
- UV9290 – *Data Science*
- UV9291 – *Principles of Measurement*
- UV9293 – *Item Response Theory*
- UV9296 – *Methods for Causal inference in Educational Research*
- UV9297 – *Measurement models*
- UV9298 – *Analysis of Large-Scale Assessment Data*
- UV9298 – *Analysis of Large-Scale Assessment Data*
- UV9299 – *Program Evaluation*

3.1.7 Det teologiske fakultet

Det teologiske fakultet tilbyr ett masterprogram med tverrfaglig oppbygging. Utover dette fant vi ingen tverrfaglige studieprogrammer, men vi redegjør for et annet masterprogram som vi vurderer at muligens er tverrfaglig oppbygd.

3.1.7.1 Studieprogrammer

Lederskap, etikk og samtalepraksis er et erfaringsbasert masterprogram med tverrfaglig oppbygging, hvor hver enkelt student får muligheten til å utvikle egen tro og livsytelsespraksis. Programmet kombinerer ulike tema og fagfelt: dialogteori og filosofi, lederskap og etikk, og

ulike religiøse tradisjoner, avhengig av hvilken religion studenten tilhører. Ingen av emnene later til å være tverrfaglige, sett bort i fra masteroppgaven.

Religious Roots of Europe er et masterprogram som muligens er tverrfaglig oppbygd. Hensikten med programmet er å studere religionene islam, jødedom og kristendom i sammenheng og sammenligne dem, med ulike tilnærminger fra humaniora og samfunnsvitenskap. Dermed kan det være tilfellet at programmet i praksis er tverrfaglig. Masteren tilbys i samarbeid med Universitet i Lund og Københavns Universitet. Flere av emnene i dette programmet har ikke egne emnesider, og det er dermed vanskelig å vurdere innholdet i masterprogrammet og hvorvidt både det og/eller emnene det består av er tverrfaglig(e). Ett mulig tverrfaglig emne er:

- *REDI4000 – Interreligious relations: Defining moments, Current Encounters*: Emnet beskrives ikke som tverrfaglig på emnesiden, men begrepet «interreligiøsitet» peker på en aktivitet som integrerer temaer som vanligvis studeres separat. Hva interreligiøsitet innebærer, og hvorvidt det har noe med tverrfaglighet å gjøre, har vi ikke nok informasjon til å vurdere.

3.1.7.2 Tverrfaglige emner

Ved Det teologiske fakultet fant vi ett emne som med sikkerhet kan vurderes som tverrfaglig:

- *TFF3219/4219 – Tverrfaglig økologi i Antropocen*: Emnet tar for seg de menneskeskapte endringene i klima og miljø. Emnet er tverrfaglig ved å bestå av forelesninger fra en rekke ulike disipliner, blant annet psykologi, biologi, geologi, teologi og litteratur. Emnet er åpent for studenter ved alle studieprogrammer. Utover forelesninger består emnet av seminarer og en semesteroppgave. Ikke bare er innholdet i emnet tverrfaglig, men det innebærer også kompetanse fra det tverrfaglige forskningssamarbeidet ECODISTURB ved UiO.

3.3 Tverrfaglige satsninger

Det er fire tverrfaglig satsninger ved UiO for øyeblikket: Livsvitenskap, Energi og Miljø, Demokrati og Norden. Norden fases ut i 2023, og Demokrati blir stående i forlengelse av denne satsningen. De fire satsningene fokuserer i hovedsak på forskning, men tilbyr også noe tverrfaglig utdanning.

UiO: Livsvitenskap tilbyr et tverrfaglig mastergradstillegg: *Life Science Innovation (honours certificate)*. Dette nyetablerte honours-sertifikatet utgjør 20 studiepoeng og gir en «unik og ettertraktet tverrfaglig kompetanse innen livsvitenskapsinnovasjon og entreprenørskap». Et av læringsmålene er å jobbe i små grupper med personer fra ulike fagbakgrunner. Sertifikatet er et samarbeid mellom Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det medisinske fakultet, men studenter fra alle fakulteter oppfordres til å søke. Kurset består av fire ulike kurs. Disse undervises ved Farmasøytisk institutt, Institutt for biovitenskap og Institutt for medisinske basalfag. Det var UiO: Livsvitenskap som kom opp med ideen til sertifikatet, og satsningen har også ledet utviklingen av det og bidratt med midler.

UiO: Energi og miljø tilbyr et tverrfaglig emne på mastergradsnivå: *Energi4010 - Bærekraftig energiomstilling*. I tillegg tilbys det to emner på doktorgradsnivå: *Energi9010 – The Transition towards Sustainable Energy Systems* og *Energi9020 – Interdisciplinary perspectives on Solar Energy*. Sistnevnte er en del av NorRen Summer School, en forskerutdanning som UiO: Energi og miljø koordinerer. Sommerskolen er organisert av forskningssenteret MoZEES og UiO: Energi og miljø i samarbeid med NTNU og Norwegian Centre for Energy Transition Strategies. UiO: Demokrati lister på siden sin opp en rekke fag som omhandler demokrati på bachelor- og masternivå, men påpeker at mange av UiOs emner er relatert til demokrati, og at listen derfor kun er et utvalg. Det fremgår ikke tydelig hvordan eller hvorvidt satsningen bidrar med ressurser eller kompetanse til emnene på listen. Det er heller ikke klart hvorvidt disse emnene er tverrfaglige. Mer vesentlig er heller at satsningen tilbyr midler til undervisere for å utvikle tverrfaglige og demokrati-relevante emner. På satsningens nettside står det at det er to emner som mottar støtte fra dem i dag: *IMK: Student Advocacy Course* og *SUM: Democracy under Financialization*. Utover dette står det ingen informasjon om disse emnene på nettsiden. Det første emnet antar vi er *MEVIT4620 – Scholars at Risk Advocacy Seminar* ved Institutt for medier og kommunikasjon. Se seksjon 3.1.1.6. Det andre emnet er ikke oppført på Senter for utvikling og miljø sine sider. Tverrfagligheten i disse emnene kommer av at de mottar såkornmidler fra UiO: Demokrati. Satsningen tilbyr altså ikke undervisning direkte, men bidrar til det med ressurser.

3.4 Frittstående sentre

3.4.1 Senter for tverrfaglig kjønnsforskning (STK)

Senter for tverrfaglig kjønnsforskning (STK) er et frittstående senter ved UiO, organisert direkte under Universitetsstyret. Senteret har som hensikt å drive med tverrfaglig forskning, undervisning og formidling relatert til kjønnsforskning. STK tilbyr en årsenhet og et bachelorprogram i tverrfaglige kjønnsstudier, samt et masterprogram i *Gender Studies*. Alle de tre undervisningstilbudene har en tverrfaglig profil. Både forskningen og undervisningen på senteret tar for seg hvordan kjønn spiller inn i ulike områder av samfunnet.

Mest sannsynlig er [alle emnene senteret tilbyr](#) tverrfaglige i en eller annen forstand, i og med at de undervises av ansatte med tverrfaglig kompetanse og tilbys av et senter med et tverrfaglig formål.

3.4.1.1 Studieprogrammer

Tverrfaglig kjønnsstudier er et bachelorprogram med tverrfaglig profil. Programmet kombinerer perspektiver fra kjønnsstudier med et annet valgt fagområde. Studentene velger en fordypningsgruppe (80-gruppe), i eksempelvis et samfunnsfag eller humanistisk fag, i tillegg til å ta en 40-gruppe i kjønnsstudier og 40 studiepoeng med frie emner. På programsiden gis det eksempler på hvilke disipliner studenten kan kombinere med kjønnsstudier. Disse disiplinene befinner seg innenfor samfunnsvitenskap, humaniora og utdanningsvitenskap, men det står også at studenten selv kan finne et fagfelt som hen ønsker å kombinere med kjønnsstudier. Videre er bacheloren tverrfaglig ved at de programspesifikke emnene legger opp til at studenten integrerer perspektiver, metoder og tilnærminger fra ulike fagfelt.

Emnene ved Senter for tverrfaglig kjønnsstudier som tilbys på bachelornivå og som har et fokus på tverrfaglighet i sine emnebeskrivelser er:

- *KFL1010 - Innføring i tverrfaglige kjønnsstudier*: Emnet gir en innføring i fagfeltet. Det er både historisk og aktuelt, og tar for seg feminisme og likestilling i kjønnsteori og i praksis.
- *KFL2032 – Seksualitetsstudier og kjønn*: Emnet gir en innføring i tverrfaglige studier av seksualitet og kjønn.

I tillegg finnes det en rekke integreringsemner som fungerer som bacheloroppgave-emner, og som tilhører bestemte fordypningsgrupper. Her skal studentene kombinere de to fagfeltene hen har fokusert på i løpet av graden i en avsluttende oppgave.

Gender Studies er et masterprogram med tverrfaglig profil. Tverrfagligheten kommer av muligheten til å kombinere STK-emner med emner fra andre disipliner. Programmet består av fire obligatoriske og tre valgfrie emner. Hensikten er at de valgfrie emnene skal tilhøre andre disipliner og komplementere de obligatoriske, programspesifikke emnene. Dette er programmets obligatoriske emner:

- *KFL4040 – Feminist Theory*: Emnet vurderer og diskuterer ulike typer feministisk teori fra en rekke ulike disipliner.
- *KFL4055 – Gender and Society*: KFL4055 nevner ingenting om tverrfaglighet i emnebeskrivelsen eller læringsmålene på emnesiden. Det er likevel mulig at emnet er tverrfaglig, i og med at senteret og masterprogrammet som tilbyr emnet er tverrfaglig.
- *KFL4000 – Interdisciplinary Research Methodologies and Thesis Writing Course for Gender Studies*: Faget fokuserer på multidisiplinære og interdisiplinære forskningsmetoder som er relevante for kjønnsstudier.
- *KFL4090 – Gender Studies Master's Thesis*: Masteroppgaven skrives siste året og er et individuelt forskningsprosjekt. I emnebeskrivelsen og i læringsmålene nevnes ikke tverrfaglighet, men det er trygt å anta at oppgaven nødvendigvis vil være tverrfaglig, i og med at graden har et tverrfaglig formål.

3.4.1.2 Andre tverrfaglige undervisningstilbud

Videre tilbyr senteret et emne ved den Internasjonale sommerskolen og et ikke-poenggivende nettkurs:

- *ISSHF2060 – Gender Equality in the Nordic Countries – International Summer School*: Emnet er en del av The International Summer School, og for å kunne ta det må man delta på sommerskolen. Emnebeskrivelsen nevner ikke tverrfaglighet, men emnet tilbys av STK og er dermed mest sannsynlig tverrfaglig. Emnet fokuserer på velferdstilbudene som har bidratt til likestilling i de nordiske landene.

- *Gender, Violence and Post-Conflict States*: Nettkurset er åpent for alle og tar for seg kjønnet vold i kontekster som har vært preget av konflikt. Kurset gir en introduksjon til hvordan samspeillet mellom kjønn og vold foregår i disse settingene.

3.4.3 Senter for utvikling og miljø

Senter for utvikling og miljø (SUM) er et frittstående senter ved UiO, organisert direkte under Universitetsstyret. Forskningscenteret driver med tverrfaglig forskning på utvikling og miljø, og det fokuserer på sosiale og miljømessige forhold ved bærekraft. Senterets tilnærminger er tverrfaglige ved at de kombinerer ulike disipliner innenfor samfunnsvitenskap og humaniora. SUMs sider er på engelsk, og de beskriver tverrfaglig forskning, emner og studier som interdisiplinære.

Development, environment and cultural change er et masterprogram ved senteret som reflekterer SUMs forskningsfokus, da det har en tverrfaglig tilnærming til utfordringene med bærekraftig utvikling. Denne tilnærmingen tar utgangspunkt i samfunnsvitenskap og humaniora. De programspesifikke emnene i graden vi har vurdert som tverrfaglige er:

- *SUM4100 – Research Methods and Project Design*: Dette emnet har som mål å gi forståelse for tverrfaglige forskningsprosesser, blant annet gjennom refleksjon og diskusjon om tverrfaglighet. Emnet tar for seg en rekke ulike metoder, med hensikt om at studenten skal utvikle et eget forskningsprosjekt
- *SUM4200 – Advanced Introduction to Development and Environment*: Dette emnet har ikke en like tydelig tverrfaglig profil som SUM4100, men emnebeskrivelsen fokuserer på hvordan problemer er sammenkoblet, og hvordan de er forstått og teoretisert i både humaniora og samfunnsvitenskap.
- *SUM4091 – Master's Thesis in Development, Environment and Cultural Change*: Emnebeskrivelsen fokuserer ikke på tverrfaglighet, men studenten skal bruke innsikter fra de ulike disiplinene i et avsluttende arbeid. Tverrfaglighet inngår i læringsmålene ved at studenten skal ha økt kunnskap om tverrfaglige teorier og forskningsmetoder når masteroppgaven er avlagt.

I tillegg til masterprogrammet ved SUM, tilbyr senteret en rekke tverrfaglige masteremner som er åpne for studenter ved andre masterprogrammer. Mange av emnene har ikke blitt gitt

på flere år, og vi har derfor ikke redegjort for innholdet i disse. Her følger en liste over de tverrfaglige masteremnene:

- *SUM4011A – Research Methods (I)*
- *SUM4011B – Research Methods (II)*
- *SUM4012 – Cross-Cultural Perspectives on the Environment*
- *SUM4023 – The Political Economy of Global Health*
- *SUM4024 – Humanist Perspectives on the Environment.*
- *SUM4025 – Philosophical Foundations of Ecomodernity*
- *SUM4026 – What Works? Success Stories in International Development*
- *SUM4026M – What Works? Promising Practices*
- *SUM4027 – Food and Sustainability*
- *SUM4028 – Emerging Economies and Challenges to Sustainability*
- *SUM4030 – Environmental Humanities*
- *SUM4031 – Latin American Politics and Development*
- *SUM4033 – Environmental Humanities: From Civil Disobedience to Extinction Rebellion*
- *SUM4036 – Environmental Humanities: From Civil Disobedience to Arne Næss to Extinction Rebellion:* Dette emnet befinner seg i det framvoksende feltet miljøhumaniora. Emnet fokuserer på arven etter naturfilosof Arne Næss, og er tverrfaglig ved å ta for seg klimakrisa ved hjelp av tilnærminger fra ulike disipliner innen humaniora.
- *SUM4502 – INCLUDE – Socially Inclusive Energy Transition:* Emnet tar for seg energirettferdighet med en interdisiplinær og samfunnsvitenskapelig tilnærming. Risikoen for sosiale urettferdighet og ujevn fordeling av goder som følge av grønn omstilling er utgangspunktet for emnet.
- *SUM4503 – The Politics of Pandemics: Security, Development and Global Governance Challenges*
- *SUM4504 – International Political Economy of Energy*
- *SUM4505 – Capitalism, Corruption and the Climate Crisis*
- *SUS2000 – Sustainability: Perspectives, Challenges and Solutions:* Emnet tar for seg problemforståelse av bærekraft, klima, energimangel og urettferdighet, ved hjelp av interdisiplinære tilnærminger. Emnet vektlegger også kommunikasjon og samarbeid på tvers av disipliner.

- *SUM4501 – Achieving the SDGs: Global Goals and National Interests*: Emnet tilbys i samarbeid med SHE-senteret ved Det medisinske fakultet. Emnet er redegjort for i seksjon 3.1.5.2

SUM tilbyr også doktorgradskurs som er åpne for PhD-kandidater i alle fagfelt. Hensikten med kursene/emnene er å tilby praktisk erfaring i tverrfaglig forskning innenfor utvikling- og miljøfeltet. Undervisningen vektlegger hvordan ulike disipliner tilnærmer seg forskningsspørsmål, teorivalg, metodologi og forskningsteknikk.

3.4.4 LINK

LINK - Senter for læring og utdanning er et frittstående senter ved UiO, organisert direkte under Universitetsstyret. Det presenteres som et tverrfaglig senter som har til hensikt å videreutvikle undervisning, og å øke læringsutbyttet for studentene. Hva dette vil si helt konkret er uklart for forfatterne av denne rapporten, i og med at beskrivelsen er såpass generell.

Senteret tilbyr ikke undervisning på bachelor- eller masternivå, men for universitetsvitenskapelig ansatte. Undervisningen involverer fagfeltene teknologi og pedagogikk. Senteret tilbyr en universitetspedagogisk utdanning, i tillegg til kurs, seminarer og veiledning, for å tilrettelegge og videreutvikle undervisning.

4. Refleksjoner

4.1 Begrensede ressurser: UiOs nettsider

Kartleggingen i denne rapporten baserer seg utelukkende på UiOs egne sider om emner, programmer og andre aktiviteter som ulike fakulteter, institutter, satsninger og forskningssentre tilbyr. UiOs nettsider har vært en verdifull ressurs, men informasjonen der er ikke tilstrekkelig for å kunne gjøre en grundig vurdering av hvilken undervisning som er tverrfaglig i praksis. Et eksempel på dette er når emner listes opp som tverrfaglige på fakultetenes nettsider, uten at tverrfagligheten redegjøres for i emnebeskrivelsene. I disse tilfellene har vi valgt å ta UiOs sider på ordet. I andre tilfeller har undervisningsaktiviteter vi

vurderer som tverrfaglige, ikke blitt beskrevet som dette på aktivitetenes nettsider. Da har vi foretatt vurderinger etter eget skjønn, men det er likevel vanskelig for oss å avgjøre om aktivitetene faktisk gir studentene tverrfaglig kompetanse. Det ideelle ville derfor vært å supplere informasjonen på UiOs nettsider med for eksempel intervjuer med programansvarlige, forelesere og/eller studenter. Det ville krevd mer tid og ressurser enn vi har hatt tilgjengelig, men det hadde gitt en mer fullstendig og grundigere kartlegging.

4.1.1 Språket på UiOs nettsider

UiOs emnesider og programsider følger hver sin mal. Beskrivelsen av undervisningstilbudet er ofte begrenset, og språket er gjerne relativt generelt og intellektuelt. Konsekvensen er at informasjonen om UiOs undervisning er delvis overfladisk eller utilgjengelig. Denne kortfattetheten gjorde det utfordrende for oss å gjøre velinformerte vurderinger av hvilke undervisningstilbud som er tverrfaglige. På flere av de tverrfaglige undervisningstilbudenes sider stod det ofte kun en setning om at undervisningstilbudet er tverrfaglig, uten at dette ble videre utdypet. Uten en forklaring eller konkrete eksempler på hvordan undervisningstilbudet er tverrfaglig, er det vanskelig for oss å vurdere hva tverrfagligheten består i, og om undervisningstilbudet er tverrfaglig i multidisiplinær eller interdisiplinær forstand.

Særlig i vurderingen av undervisningstilbud ved Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet hendte det at vi ikke forsto hva undervisningstilbudene innebar. Dette skyldes nok både at beskrivelsen av tilbudene var relativt knapp, at beskrivelsene er rettet mot realfagsstudenter, og at vi mangler realfaglig kompetanse. I en ideell situasjon kunne vi i disse tilfellene fått mer informasjon fra de program- og emneansvarlige og gått i dybden på hva studentene lærer i de ulike aktivitetene.

4.1.2 Hvordan vurdere interdisiplinæritet

Mange av de tverrfaglige programmene som tilbys ved UiO har som nevnt få programspesifikke, tverrfaglige emner. Det vil si at tverrfagligheten i programmene – enten de har en tverrfaglig profil eller ikke – ligger i kombinasjonen av fagene, og ikke i integrasjonen av dem. Interdisiplinæritet innebærer mer enn å kun kombinere emner fra eksisterende bachelorprogrammer. Graden og emnene må ha et eget, tverrfaglig innhold, hvor

ulike disipliner interagerer, og hvor studentene må ta i bruk metoder og tilnærminger fra ulike disipliner. Først da kan undervisningstilbudene defineres som interdisiplinære.

Vår oppfatning er altså at det tverrfaglige innholdet i programmene i hovedsak ligger i de programspesifikke, tverrfaglige emnene. Vi har, som tidligere nevnt, for få ressurser til å si for sikkert om de tverrfaglige undervisningstilbudene vi har funnet er multi- eller interdisiplinære. Det bør være mulig å vurdere dette ved å undersøke de programspesifikke emnene grundigere. Da kan man finne ut hvilke emner, og dermed også hvilke programmer som er tverrfaglige i en interdisiplinær forstand. Med andre ord: hvilke undervisningstilbud som faktisk integrerer innsikter, metoder og tilnærminger fra ulike disipliner, og som setter disse sammen til noe nytt.

Studentene som har benyttet seg av de tverrfaglige undervisningstilbudene ved UiO, kan være en viktig kilde til innsikt i den forbindelse. Å gjennomføre intervjuer med dem er en måte å bedre vurdere tverrfagligheten i UiOs undervisningstilbud på. Deres erfaringer er uutnyttede ressurser, og de kan bidra til å belyse hvordan UiO kan utvikle sin tverrfaglige undervisning på best mulig måte, slik at undervisningstilbudene sikrer at studentene får tverrfaglig kompetanse.

4.2 Temaer som går igjen blant tverrfaglige undervisningstilbud

Under kartleggingen av tverrfaglig undervisning ved UiO har vi registrert at det er noen tendenser og temaer som går igjen blant de tverrfaglige undervisningstilbudene. Dette kan for eksempel være et fagfelt eller et tverrfaglig fokusområde.

4.2.1 Helsesamarbeid

Helsesamarbeid ser ut til å være et område hvor tverrfaglighet står sentralt, både ved at andre disipliner kombineres med helsefag i nye programmer og emner, men også ved at ulike helseprofesjoner samarbeider.

4.2.2 Økonomi

Økonomi kombineres ofte med andre fag i tverrfaglige studieprogrammer. Eksempler er Matematikk med informatikk, Internasjonale studier, FPØ, Utviklingsstudier, Informatikk: digital økonomi og ledelse, og Offentlig administrasjon og ledelse.

4.2.3 Teknologi, informatikk og digitalisering

I flere studieprogrammer kombineres teknologi med andre disipliner. Særlig innenfor humaniora og samfunnsvitenskap virker det som at slike kombinasjoner anses som tverrfaglige, for eksempel SVs 40-gruppe i datavitenskap, se seksjon 3.1.3.8. Det er likevel mulig å argumentere for at digitale verktøy er så sentralt i alle fagfelt og samfunnsområder i dag at det ikke er snakk om tverrfaglighet, men heller en digitalisering av ulike fagfelt.

Utover dette fremstår ulike former for teknologi også som et tverrfaglig fokuspunkt, eksemplifisert med Honours-programmet og masterprogrammene med tverrfaglig profil ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

4.2.4 Klima, miljø og bærekraft

Klima, miljø og bærekraft er et tema som går igjen blant mange undervisningstilbud ved UiO. Eksempler på undervisningstilbud hvor dette temaet utgjør et tverrfaglig fokus er FPØ, Folkehelsevitenskap og epidemiologi, Utviklingsstudier og bærekraft, SVs 40-gruppe om klima og miljø, OSEH og Antropocen-emnet. Flere av de tverrfaglige studieprogrammene ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet skilter også med å være relevante for å løse dagens klimautfordringer.

4.3 Tverrfaglighet og andre begreper

Vi har i denne rapporten benyttet oss av ulike begreper og kategorier som har fungert som rettesnorer for oss under kartleggingen. Her diskuterer vi dem og redegjør for noen av problemene vi har støtt på i bruken av dem.

4.3.1. Tverrfaglighet

Begrepet tverrfaglighet er tvetydig. Emnesidene og programsidene bruker i noen tilfeller begrepet om multidisiplinæritet, i andre interdisiplinæritet. Begrepet kan også brukes om andre former for tverrfaglighet som vi har valgt å ikke forholde oss til i denne rapporten. De fleste, om ikke alle UiOs tverrfaglige studieprogrammer består i hovedsak av emner fra allerede eksisterende programmer. Noen består også kun av slike emner, det vil si at de ikke har noen tverrfaglige, programspesifikke emner. I slike tilfeller må programmene trygt kunne defineres som multidisiplinære, og ikke interdisiplinære.

Tverrfaglighet er dessuten et relativt vagt begrep med uklare grenser. Derfor har vi i flere tilfeller vært usikker på om en aktivitet faktisk kan klassifiseres som tverrfaglig eller ikke. I disse tilfellene har vi som oftest inkludert aktiviteten og forklart hvorfor vi er usikre, slik at leseren kan gjøre opp sin egen mening.

Det er også mulig at UiO forholder seg til andre definisjoner av tverrfaglighet enn det vi gjør. Flere fakulteter har egne lister over tverrfaglige emner ved fakultetet. Disse listene inneholdt ofte emner som vi selv ikke ville vurdert som tverrfaglige. Vi fant også flere tverrfaglige emner ved fakultetene enn de som var inkludert i disse listene. Det kan bety at fakultetene sitter på mer informasjon om emnenes tverrfaglighet enn det vi gjør, at listene ikke er fullstendige, og/eller at vi opererer med ulike definisjoner av begrepet. Mest sannsynlig har fakultetene lagt andre kriterier til grunn i sine vurderinger av tverrfaglighet enn det vi har gjort.

4.3.2 Tverrfaglig profil og tverrfaglig oppbygging

Selv om vi har lagt et skille mellom programmer med tverrfaglig profil og tverrfaglig oppbygging, er det ikke nødvendigvis et stort skille mellom disse programmene i praksis. For at et program skal ha en tverrfaglig profil, må det fronte seg som tverrfaglig på programsiden. Man skulle kanskje tro at disse programmene har flere tverrfaglige, programspesifikke emner

enn de tverrfaglig oppbygde programmene, men det er ikke alltid slik. Ofte har de tverrfaglige oppbygde programmene (nesten) like mange tverrfaglige, programspesifikke emner som de programmene med tverrfaglig profil. Flere av programmene med tverrfaglig profil har dessuten ingen tverrfaglige, programspesifikke emner.

Det er heller ikke nødvendigvis et stort skille mellom beskrivelsen av programmene med tverrfaglig profil og de med tverrfaglig oppbygning. Vi har primært konstruert dette skillet for å gjøre kartleggingen mer systematisk og oversiktlig. Så lenge et program inkluderer en variant av ordet «tverrfaglig» på programsiden sin – for eksempel i programbeskrivelsen eller læringsmålene, vil det defineres som tverrfaglig profilert. De tverrfaglige oppbygde programmene kan derfor vektlegge det tverrfaglige utbyttet programmet gir i like stor (eller større) grad som de tverrfaglig profilerte programmene gjør. Men de nevner simpelthen ikke tverrfaglighet på programsiden sin.

Et eksempel på et program som befinner seg i gråsonen mellom tverrfaglig profilert og tverrfaglig oppbygd er bacheloren *Estetikk, kunst og samfunn* ved HF. Her brukes begrepet *tverrestetisk* for å beskrive programmet og emnene det består av, noe som muligens henviser til tverrfaglighet. Likevel nevnes aldri ordet *tverrfaglighet*, og programmet har derfor ikke en tverrfaglig profil. I praksis er det imidlertid sannsynlig at programmet er vel så tverrfaglig som andre bachelorprogrammer med tverrfaglig profil.

Disse to kategoriene er utilstrekkelige for å beskrive de tverrfaglige programmene ved UiO. Mer enn noe annet har de fungert som et funksjonelt skille for å peke på hvilke programmer som bevisst fronter seg som tverrfaglige og ikke. Blant annet fanger ikke disse kategoriene opp masterprogrammene som er åpne for studenter med ulike fagbakgrunner. Disse masterne er potensielt sett tverrfaglige, da studenter fra ulike fagfelt samarbeider, og ulike disipliner dermed interagerer.

4.4 Fordypningsområder og tverrfaglighet

Noen fordypningsområder innenfor et fagfelt er veldig spesifikke, befinner seg i utkanten av fagfeltet og berører andre fagfelt. Et eksempel på et slikt fordypningsområde er emnet *ILN2301 – Oljefiksjoner og andre energifortellinger* (se seksjon 3.1.1.5). Valgprofilen *Ressursforvaltning, bærekraft og miljø* ved Det juridiske fakultet (se seksjon 3.1.2) er et annet

eksempel på en fagfordypning som berører andre fagfelt. Emnet og valgprofilen tilhører fordypningsområder innenfor henholdsvis lingvistikk og jus, og begge berører temaet bærekraft, som vil kunne sies å være et tredje fagfelt.

Aktiviteter innenfor slike fordypningsområder kan være tverrfaglige. Det at en aktivitet berører ulike fagfelt, trenger imidlertid ikke betyr at aktiviteten integrerer metoder og tilnærminger fra disse fagfeltene. Det er mulig at de ovennevnte aktivitetene kun opererer innenfor eget fagfelt, og at de ikke er tverrfaglige overhodet. Hvorvidt det er tilfellet for disse aktivitetene og andre fordypningsrelaterte aktiviteter vi har funnet ved UiO, er utfordrende for oss å vurdere grunnet begrensede ressurser. Vi tenker likevel at det er vesentlig å peke på dette uklare skillet mellom tverrfaglighet og fordypningsområder innenfor visse fagfelt.

4.5 Tverrfaglige sentre og satsninger

Flere av de tverrfaglige sentrene og satsningene ved UiO bidrar med midler og/eller kompetanse til ulike undervisningsaktiviteter. Selv om det i hovedsak er fakultetene, og ikke sentrene eller satsningene, som tilbyr disse aktivitetene, spiller sentrene og satsningene altså en rolle i utformingen av UiOs undervisningstilbud.

Der det finnes tverrfaglige sentre, finnes det tverrfaglig kompetanse. Det betyr at det finnes ressurser som kan brukes til å utvikle tverrfaglige undervisningstilbud, og at tverrfaglige emner og programmer kan hente kompetanse herfra. Sentrene og satsningene representerer dermed muligheter for tverrfaglig utdanning.

4.6. Tverrfaglighet: et salgspunkt

Kategorien «tverrfaglig profil» har latt oss identifisere hvilke programmer som fronter seg selv som tverrfaglige og som har et uttalt mål om å gi studenter tverrfaglig kompetanse. Som nevnt i seksjon 4.3.2 har ikke disse programmene nødvendigvis et mer tverrfaglig innhold enn de programmene som ikke fronter seg selv som tverrfaglige. Vi tror at flere institutter velger å fronte programmene sine som tverrfaglige for å tiltrekke seg flere søkere. Vi mener nemlig at tverrfaglighet har blitt et [buzzword](#) - det trender, og det kan dermed være et salgspunkt for programmene. Dette skyldes muligens et økt fokus i samfunnet på tverrfaglighet som ettertraktet kompetanse. I hvert fall skilte mange tverrfaglige programmer

og emner med å gi kompetanse som er relevant for fremtidens arbeidsmarked. Ved å presentere emner og programmer som tverrfaglige, tiltrekker UiO seg søkere. Det er derfor mulig at noen programmer kan komme til å «overselge» sin grad av tverrfaglighet, i et forsøk på å gjøre programmet mer populært.

4.7 Mulige utfordringer med tverrfaglige programmer

Basert på uformelle samtaler med medstudenter ved noen av de tverrfaglige programmene vi har kartlagt i denne rapporten, virker det som at flere sitter igjen med en følelse av at de har *litt* innsikt i en rekke disipliner, uten at de nødvendigvis har lært å kombinere denne kunnskapen. Vi har ikke foretatt intervjuer, og kan derfor ikke basere våre vurderinger på disse utsagnene. Likevel vil vi påpeke at dette stemmer overens med våre egne refleksjoner.

Slik vi ser det, er en mulig utfordring med UiOs tverrfaglige programmer som kombinerer emner fra ulike, allerede eksisterende programmer, at studentene ender opp med stor bredde, og lite dybde. Stor bredde kan igjen gå på bekostning av antallet metodeemner og metodekunnskap. Eksempler er masteren *Theory and Practice of Human Rights* og bachelorene *Internasjonale studier* og *Filosofi, Politikk og Økonomi*. Disse er alle programmer med færre metodeemner enn liknende master- og bachelorprogrammer. Dette kan svekke studentenes eierskap til et fag eller en metode, og deres tilhørighet til et fagfelt.

5. Konklusjon

Denne rapporten presenterer de tverrfaglige undervisningstilbudene som finnes ved UiO i dag. Mesteparten av den tverrfaglige undervisningen foregår i studieprogrammer og emner på bachelor- og masternivå. Vi har redegjort for innholdet i disse studieprogrammene og emnene for å vise hvorfor vi vurderer dem som tverrfaglige. Vi har også kartlagt og redegjort for andre tverrfaglige undervisningstilbud ved UiO, inkludert tverrfaglige enheter som tilbyr tverrfaglig undervisning. Grunnet begrensede ressurser og utstrakt bruk av eget skjønn i vurderingene av tverrfaglighet, er rapportens omfang, nøyaktighet og dybde begrenset. Det er altså mye rom for videre undersøkelser av UiOs tverrfaglige undervisningstilbud.

6. Kildeliste

Tjernshaugen, Andreas: *tverrfaglighet* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 01. september 2023 fra <https://snl.no/tverrfaglighet>

Interdisciplinary vs. Multidisciplinary (u.å.). På *Dictionary.com*. Hentet 01. september 2023 fra: <https://www.dictionary.com/compare-words/interdisciplinary-vs-multidisciplinary>

Universitet i Oslo, <https://www.uio.no/>